

**ගර්භ වාසය
නැවත නොවන්නට**

පූජ්‍ය පීටිගල ගුණාරතන
ස්වාමීන් වහන්සේ

2551
වෙසක්

සම්පාදිකා : ගලවිලවත්තේ ඥාණාදස්සී සිල් මාතාව

සියළුම හිමිකම් ඇවිරිණි.

දේශක හිමියන්ගේ අවසරය ඇතිව මෙම දහම් පොත ඕනෑම කෙනෙකුට මුද්‍රණය කොට ධර්ම දානය පිණිස නොමිලේ බෙදා දිය හැකිය.

මුද්‍රණය :

ආර්. ආර්. ඉන්ඩස්ට්‍රීස්

331, වේල්ල විදිය, කොළඹ 12. දුරකථන : 2438817

පරිගණක පිටු සැකසුම :

ඇන්ටනි පී. ස්ටීවන්

ෆැක්ස් ඉම්ප්‍රෙස්න්ස් - 2436673

පුණ්‍යානුමෝදනාව

සියලු දෙය සියලු අයුරින් නොදන්නේ නොදක්නේ නමුත් දන්නා දෙයින් දන්නා කරමින් නිවුනේය. නිවෙන්නේය යැයි සිතමින් ඇවිලගත් දෙයම ඇසුරුකරමින් ඇවිලගත් දෙයෙහිම සරනා මං නොමං දත නොහි මං මූලාඩු ලෝ සතුන් තුල නැණ පහන් දල්වා සැබෑ ලෙසින් නිවෙනා මග සොයා යන්නට විමර්ශන ඥානය අවදි වේවා. යන පැතුමෙන් නුගේගොඩ ගංගොඩවිල සුභදාරාම මහා විහාරයේදී පවත්වන ලද දහම් හමුවකදී කරණීය මෙත්ත සූත්‍රය ඇසුරෙන් දේශනා කරන ලද ධර්ම දේශනයක් ඇසුරු කරගෙන ගලවිලවත්තේ ඥාණාදස්සී සිල් මෑණියන් විසින් ලියා මුද්‍රණය කොට ධර්ම දානය පිණිස බෙදා දෙන ලද දහම් තුටු පඬුර ඔබ සැමට නිර්වාණාවබෝධය පිණිසම වේවා.

මෙම දහම් පොත ලියා පිටපත්කොට මුද්‍රණයේ බර පැනද දැරූ ගලවිල වත්තේ ඥාණාදස්සී සිල් මෑණියන්ටත්, ඊට පූර්ණ අනුග්‍රහ ආශීර්වාද කල බඩල්කුඹුරේ පුඤ්ඤරත්න ස්වාමීන්වහන්සේටත්, රවි කොග්ගලගේ මහතාටත්, සියලු කටයුතු සොයා බලමින් සම්බන්ධීකරණය කල මානෙල් පෙරේරා මහත්මියටත්, අමිල ශමින්ද මහතාටත්, මුද්‍රණ කටයුතු නිසිලෙස කරදුන් ආර්. ආර්. කර්මාන්තයතයේ සම්පත් රණසිංහ මහතා ඇතුලු එහි කාර්ය මණ්ඩලයටත් පුණ්‍යානුමෝදනා පූර්වක ස්තූතිය පල කරමි.

මේ වගට,

පිරිගල ගුණරත්න හිමි.

විමසිමි :- 011-2792721

පුණ්‍යානුමෝදනාව

පූජ්‍ය පිටිගල ගුණරතන ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් සම්පාදිත "ගර්භවාසය නැවත නොවන්නට" නම් වූ මෙම දහම් ශ්‍රත්ථය කියවන සැමට සද්ධර්මාවබෝධය ලැබේවා යන පරම පවිත්‍ර චේතනාව ඇතිව මෙම ධර්ම දානය පිංකම සිදු කරමි.

මේ උතුම් පුණ්‍යකර්මයෙන් පූජ්‍ය පිටිගල ගුණරතන හිමියන්ට නිරෝගි සුව සහ දීර්ඝායු සම්පත් ලබා උතුම් අභිමතාර්ථයන් සඵල කර ගැනීමට හැකි වේවා. එමෙන්ම මෙම ධර්ම දානය කුසලයට මඟ සැලසූ සුපින්වත් මානෙල් පෙරේරා මැතිණියට වීර ජීවිතය සහ උතුම් සද්ධර්මාවබෝධය ලැබේවා.

මෙම ධර්ම දානයෙන් ලැබෙන්නාවූ පින් පරලෝ සැපත් වමි. ඩී. අංගම්මන සහ කපිතන් ඩබ්ලිව්. හලංගොඩ පියවරුන්ටත් ශිලා අංගම්මන කුමාරිනාම් මෑණියන්ටත්, ලුතිනන් ජෙනරාල් නලින් අංගම්මන සහෝදරයාට සහ ශ්‍රාති ජී. ඩී. තල්ගහගොඩ මහතාට සසර ගමන කෙටි කොට නිර්වාණාවබෝධය පිණිස හේතු වේවා.

එමෙන්ම සුපින්ව වෙසෙන සාමා හලංගොඩ මෑණියන්ටද, මගේ බිරිඳ සකුන්තලා සහ පුතුන් දෙදෙනා වන ජනක සහ චිරංගටද, දර්ශි දුව සහ චූටි පුතුද, සහෝදර සහෝදරියන් ඇතුළු සියලු ශ්‍රාති මිත්‍රාදීන්ටත් සහ මේ පුණ්‍ය ක්‍රියාවට මඟ පෙන්වා දුන් මා මිත්‍ර උපාලි ප්‍රියන්ත සමරක්කොඩි මහතා සහ ඔහුගේ පවුලේ සැමට දෙලොව අභිවාධිය සැලසී ගෞතම බුදු සසුන තුළ සත්‍යාවබෝධය ලැබේවා.

දිත්‍ය කුමාර අංගම්මන,
අංක 215/6, තුලංගමුව පාර,
මාතලේ.

2007 වසරේ ජනවාරි 21 වන දින

අති පූජ්‍ය පිටිගල ගුණරත්න ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් ගංගොඩවිල සුභද්‍රාරාම රජමහා විහාරයේදී කරන ලද ධර්ම දේශනාව

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

"දිට්ඨිංච අනුපගම්ම සිලවා
දස්සනෙන සම්පන්නෝ
කාමේසු විනෙය්‍ය ගේධං
නතිජාතු ගබ්භ සෙය්‍යං පුනරේතිති"

මේ පින්වත් පිරිස හැමදෙනාම දින කීපයක් මුළුල්ලේ සිල සමාධි ගුණ වඩමින් ලොව්තුරු සුවයෙන් සැනසුම සොයමින් වෙහෙසෙන මේ වේලාවේ ඊට අදාළ ව කරුණු කීපයක් සාකච්ඡා කිරීමටයි අප විසින් කරණිය මෙන්ත සූත්‍රයේ ඉහතින් දක්වන ලද අවසන් ගාථා පාඨය යොදා ගනු ලැබුවේ. මාතෘකා පාඨය කෙටි එකක් වුවත්, අපි නිතර නිතර කියා අසා තුරු පුරුදු එකක් වුවත්, ඒ තුලින් මතු කරන ගැඹුරු දහම් කරුණු පිළිබඳව වර්තමානයේ අවධානය යොමු වුනා නම් එය ඉතාමත් අල්ප වශයෙන් බවයි අපගේ අවබෝධය, වැටහීම. හැම කෙනෙක් ම සසර දුක යම් තරමක් හෝ දැකලා එම සසර දුකින් මිදීමේ කැමැත්ත යම් තරමක් හෝ ඇති කර ගත්ත නිසයි මෙම පිරිස මෙවැනි විවේක ස්ථාන සොයා

අවුත් ජීවිතයේ මෙවැනි දැහැමි හුරු කිරීම් වලට කාලය මිඩංගු කරන්නේ. අපේ අපේක්ෂාව මෙවන් ක්‍රියා දාමයන් තුළින් සංසාර දුක් ගිනි කෙලෙස් ගිනි ආශ්‍රව ධර්ම සිඳු බිඳ දමා වහ වහා මේ ජීවිතයේදීම මේ ගෞතම බුද්ධ ශාසනය තුළදීම, සංසාරික විමුක්තිය ලබා ගැනීමටයි. සංසාරික විමුක්තිය නිර්වාණ සුවය යමෙකු අපේක්ෂා කරනවා නම් එම අරමුණ, අපේක්ෂාව ඉටුකර ගැනීම සඳහා අපි යමක් කළ යුතුයි. ඒ කළයුතු වූ කරණීය ධර්මය පිළිබඳව අද දවසේ විවිධ වූ මතවාද ඉගැන්වීම් අපට අසන්නට ලැබෙනවා. ඒ විවිධ වූ මතවාද ඉගැන්වීම් තුලයි ඒවා හුරු පුරුදු කරන්නට වෙලා තියෙන්නේ. අධ්‍යාත්මික අභ්‍යාස කරන්නට වෙලා තියෙන්නේ. නිවන පිළිබඳව, නිවීම පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම වනුයේ ඒකායන මාර්ගයක්. එකම මගක් එසේ වුවත් අද දවසේ නිවන් පිණිස බොහෝ මාර්ග ගැන කියවෙනවා. එකිනෙකට පරස්පර වූත්, ප්‍රතිවිරුද්ධ වූත්, ඉගැන්වීම්, ප්‍රකාශන, මතවාද, අප රට තුළ ද අසන්නට දකින්නට ලැබෙනවා. නිවන අපේක්ෂා කරන හැම කෙනෙකු විසින්ම සැබෑ අත්දැකීමක් ලබන්නට නම් ඒ සඳහා අප විසින් පුරුදු කළයුතු ධර්මතාවයන් පිළිබඳව පළමු කොටම කිසියම් වූ නිවැරදි අවබෝධයකට පැමිණ ඒ ප්‍රත්‍යක්ෂභාවය තුළින් අපේ ගමන් මඟ සකස් කරගත යුතු වෙනවා.

නිවන කියලා කියන්නේ අරමුණක් නොමැතිව යා හැකි ගමනක් නෙවෙයි. නිවන් මඟ විමුක්ති මඟ, නිවැරදි වුවහොත් ඒ මාර්ගය තුළින් ඒ මඟ ඔස්සේ අපට

අපේක්ෂිත අරමුණ කරා යා හැකි වේවි. එහෙත් අපි සොයන මඟ යා යුතු මඟ අපට හමු නොවුනොත් හෙළි පෙනෙලි නොවුනොත් අපේ බලාපොරොත්තු ඉටු නොවෙන්නත් ඉඩ තියෙනවා. එබැවින් පිංවතුනි අපි බලාපොරොත්තු වන සැනසීම, සසර විමුක්තිය ඒ අමා නිවන අද අදම අත්දකින්නට නම්, අද අදම පසක් කර ගැනීමට නම් ඒ සඳහා නිවැරදි වූත්, සෘජුවූත් ගමන් මඟ කුමක් ද කියා සොයා බලා දැනගත යුතුයි. කුමක් ද ඒ සඳහා යොදා ගන්නට ඇති නිවැරදි වූත්, සෘජු වූත්, ගමන් මඟ ? ඒ මං පෙන ගමන් මඟ කරණීය මෙත්ත සූත්‍රය තුළ ඉතාමත් ම පැහැදිලිව නිරවුල්ව දේශනා කර තිබෙනවා. අපගේ අමාමැණි තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් දේශිත දේශනා පාඨයකුයි මාතෘකා වශයෙන් තබන්නට යෙදුනේ.

දිට්ඨිංච අනුපගමීම සීලවා
දස්සනේන සම්පන්නෝ
කාමේසු විනෙය්‍ය ගේධං
නහි ජාතු ගබ්භ සෙය්‍යං පුනරේතිති

නැවත ගර්භ වාසයකට නොපැමිණෙන්නේ කොහොමද? නැවත ගර්භ වාසයකට උප්පත්තිය පිණිස නොපැමිණෙන්නේ කවුද? ඒ පිළිබඳව අනුගමනය කළ යුතු ගමන් මඟ පිළිවෙල අපට බුදු රජාණන් වහන්සේ මෙහිදී උගන්වා වදාරනවා. මෙහි දී මංපෙත් දෙකක් පැහැදිලි වෙනවා. දර්ශනයකින් යුක්තව කාමය යටපත් කරන ඉගැන්වීම් අන්‍ය ශාසනවලත් තියෙනවා. එකලත්

තිබුණා. ආලාරකාලාම, උද්දකරාමපුත්‍ර, වැනි අය බුදු රජාණන් වහන්සේ ලොව පහළ වන අවධියේ ධ්‍යාන සමාපත්ති ලබා සිටි බව කියවෙනවා. මේ අය කාමය, ද්වේශය යටපත් කරමින් චිත්ත ශක්තිය දියුණු කර ධ්‍යාන කුසල් උපදවාගත් උත්තමයෝ ඒ අයද කිසියම් දර්ශනයකින් යුක්තවයි ඒ පිළිවෙතට යොමු වුනේ. එහෙත් කාමය, ද්වේශය, යටපත් කළත් ඔවුන්ට කියන්න ඉඩක් ලැබුණේ නැහැ. “නහි ජාතු ගබ්භ සෙය්‍යං පුනරේතීති” නැවත ගර්භ වාසයකට උත්පත්ති පිණිස එන්නේ නෑ. නැවත උත්පත්තියක් නෑ කියන්න පුළුවන් කමක් තිබුණේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ කරණිය මෙන්ත සූත්‍රයෙන් දේශනා කරන පිළිවෙලේ මේ ක්‍රම දෙකම අන්තර්ගත වී තියෙනවා.

මේ සූත්‍රය සැබෑ ලෙස විවරණය කරන කොට ඒ ගමන් මාර්ග දෙකම කථා නොකර බැරුව යනවා. “දිට්ඨිංච අනුපගමිම සිලවා” දෘෂ්ඨියට නොපැමිණි සිල්වතා කියන කොට කුමන දෘෂ්ඨියකට නොපැමිණි සිල්වතා ගැන ද මේ කථා කරන්නේ. මෙවැනි සිල්වතුන් දෙදෙනෙකු පිළිබඳව කථා කරන්න පුළුවන්. එක් සිල්වතෙකුට කාමයෙහි කෘදුරකම යටපත් කරන්න පුළුවන්, නමුත් නැවත උප්පත්තියකට එන්නේ නෑ කියන්න බෑ. දෘෂ්ඨියෙන් මිදුන තවත් සිල්වතෙකුට පුළුවනි කාමයෙහි කෘදුරකම දුරු කරමින් නැවත ගර්භ වාසයකට එන්නේ නෑ කියන ප්‍රකාශය ද කරන්න. මේ දෙදෙනා පිළිබඳව විවරණය කර ගන්න වෙනවා අද දවසේ. ඇයි එසේ කළ යුත්තේ? අද දවසේ ලෝකයේ

නිවන් මඟ ලෝකෝත්තර ගමන් මඟ ලෙස බොහෝ තැන්වලදී අපට අසන්නට ලැබෙන්නේ, අනුගමනය කරන බව පෙනෙන්නට තිබෙන්නේ, අර මුලින් කී ගමන් මගයි. එනම් කාමයෙහි කෘදුරකම යටපත් කරමින් සිල්වත් වීමයි. එනමින් එහාට යන වැඩ පිළිවෙලකට යොමු විය යුතුයි. දෘෂ්ඨි යනු කුමක්ද? සත්‍ය වරදවා ගත් බව දෘෂ්ඨිය වෙනවා. දෘෂ්ඨි දෙආකාර වෙනවා.

1. සම්මා දිට්ඨි
2. මිච්චා දිට්ඨි යනුයි.

දිට්ඨිංච අනුගමිම කියන කොට බුදු පියාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම දෙසට අවධානය යොමු කරන්නට වෙනවා. උන්වහන්සේ අපට පෙන්වා දෙන ගමන් මාර්ග දෙකක් තිබෙනවා. ඒ ලෝකික ගමන් මාර්ගය හා ලෝකෝත්තර වූ ගමන් මගයි. මෙන්න මේ ගමන් මාර්ගය තුළින් අපි තෝරා බේරා ගත යුතුයි. “නහි ජාතු ගබ්භ සෙය්‍යං” නැවත ගර්භ වාසයකට නොපැමිණෙන ගමන් මඟ, එතැනට යා හැකි දැක්ම කුමක් ද කියා.

බුදු රජාණන් වහන්සේ ලෝකයේ එවකට පැවති දස වස්තුක මිට්ඨා දෘෂ්ඨියක් ගැන පැහැදිලි කළා. නත්ථි දින්නං නත්ථි ඉට්ඨං දන්දීමේ විපාක නැත. යැදීමේ විපාක නැත. මෙලොව නැත. පලරලොවක් නැත. කර්ම, කර්ම ඵල කියා දෙයක් නැත. මව නැත. පියා නැත. පෙර භවයක් නැත. පසු භවයක් නැත. පෙර

පසු හව නැත. මේ ආදි වශයෙන් ඉගැන්වූ ඉගැන්වීමක් ලෝකයේ තිබුණා. මෙන්න මේ නියත මිථ්‍යා දෘෂ්ඨියට වැටුණු කෙනාට, කෙටියෙන් කියතොත් කර්ම හා කර්ම ඵලය පිළිබඳ විශ්වාසය යමෙකුට නැත්තේ ද, ඔහුට කම්මස්ස කථාඥානය නෑ. ලෞකික සම්මා දිට්ඨිය නෑ.

ඒ සම්මා දිට්ඨියෙන් තොර වූ කෙනෙකුට සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා ආදි ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය ද නෑ. ඔහුගේ ලෞකික ගමන් මග ද ආවරණය වෙනවා. මෙම ලෝකය තුළ සිල්වත් වෙන්න නම් මෙන්න මේ දස වස්තුක මිථ්‍යා දෘෂ්ඨියෙන් මිදිලා ඉන්න ඕනේ. නියත මිථ්‍යා දෘෂ්ඨියෙන් මිදී සිල්වත් විය යුතුයි. ඉන් මිදුනු කෙනා නියත මිථ්‍යා දෘෂ්ඨියෙන් මිදුන කියන්නේ කම්මස්ස කථා සම්මා දෘෂ්ඨියෙන් යුක්ත වෙනවා. කම්මස්ස කථා සම්මා සිට්ඨියෙන් යුක්ත කෙනාට කාය, වාග්, මනෝ, සංවරභාවය පිණිස හික්මීම පිණිස ඉගැන්වීම් ලෝකයේ තිබුණා. බුදු දහමේ පමණක් නෙවෙයි. එම ඉගැන්වීම් කල්ලේ. අන්‍ය ආගම්වල ද ශාසන වලද මෙම ඉගැන්වීම් කළා. තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරනවා මේ කම්මස්ස කථා ඥාණය මූලික කරගෙන ලෝකය තුළ ඇති යහපත් ගමන් මග මට පමණක් මගේ ශාසනයට පමණක් ආවේණික වූවක් නොවන බව. කර්මවාදී ඉගැන්වීම් කරන අන්‍ය ආගම් හා සැසඳෙන බව උන්වහන්සේ දේශනා කලා මේ නියත මිත්‍යා දෘෂ්ඨියෙන් මිදුන සම්මා දිට්ඨියට පැමිණි කෙනා සිතින්, කයින්, චිත්තයෙන් යහපත් ක්‍රියා මාර්ගවලට පෙළඹෙනවා.

ලෝභ, ද්වේශ, දුරු කර්මින්, යටපත් කර්මින්, චිත්ත පාරිශුද්ධිය ඇතිකර ගන්නා ගමන් මග හින්දු දහමෙන් පෙන්වා දෙනවා. ධ්‍යාන සමාපත්ති දක්වා යන දර්ශනය ගමන් මග එම ආගම්වලද ඉගැන්වෙනවා. නියත මිථ්‍යා දෘෂ්ඨියෙන් මිදී කම්, කම්ඵල අදහාගෙන කම්මස්ස කථා ඥාණය සහිතව දර්ශනයෙන් යුක්තව සිල්වත් වෙමින් යන වැඩ පිළිවෙලක් තුලයි ඒ ගමන් මග අර්ථවත් කර ගන්නට පුළුවන් කම හැකියාව ලැබෙන්නේ.

අද ලෝකයේ හැම තැනකම මේ ධ්‍යාන පිළිබඳව කියනවා කියවෙනවා. ඒ ගැන අප රටේත් අද බොහෝ දෙනා ප්‍රසිද්ධියේ කථා කරනවා. අපි ලඟට එන්න අපි ලඟ ධ්‍යාන තිබෙනවා. අපි මේ ධ්‍යාන ලබාගන්න මාර්ගය කියා දෙනවා. ඒවා ලබාගන්න පුළුවන් අප වෙතින්, ප්‍රසිද්ධියේ මෙවැනි අදහස් ප්‍රකාශ කරමින් ඒ සඳහා ගමන් මග ලෝකයට කියන ගුරුවරු ස්ථාන අද බහුලව තිබෙන බව ප්‍රකටයි. මේ අය ධ්‍යානය, සමාධිය, මූලික කරගෙන කරන ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශනයන් ද අපට අසන්නට ලැබෙනවා. (සමාධිය ලැබුනට පස්සෙයි විපස්සනාව හෙවත් විදර්ශනාවට මනස යොමු කරන්නට පුළුවන් වෙන්නේ කියන කථාවයි එය) ඒ සඳහා යොදාගනු ලබන දේශනා පාඨන් කියැවෙනවා. සමාධිං හිකඛවේ භාවේත සමාහිතෝ හික්ඛවේ හික්ඛු යථා භූතං පජානාති..... මහණෙනි සමාධිය වඩන්න සමාධිය ලැබූ කල්හි යථාභූත ඥාණය ලැබෙයි කියන එක තමයි මෙම තේමා පාඨය, වී තිබෙන්නේ නමුත් අපි දැනගත යුතුයි ආලාරකාලාම, උද්දකරාමපුත්‍ර, භාර්ගව වැනි ඵද්‍යා

ඉන්දියානු සමාජයේ සිටි තාපසවරු බුද්ධ රාජ්‍යය ලබන්නට පෙර කාලයේත් ඔය කියන ධ්‍යාන සමාපත්ති ලබා සිටියා. නමුත් ඒ තුළින් යථා භූත ඥාණ දර්ශනය නම් ඔවුනට ලබාගන්නට බැරි වුනා. ඒ උදවිය ප්‍රථම ධ්‍යාන, ද්විතීය ධ්‍යාන, තෘතීය ධ්‍යාන, චතුර්ථ ධ්‍යාන, ලබා සිටියා. එපමනක්ද නොවෙයි, මේ කියන ලද රූපි ධ්‍යාන හතර ඉක්මවා යමින්

- (1) ආකාසානඤ්චායතනය
- (2) විඤ්ඤානඤ්චායතනය
- (3) ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය
- (4) නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය

කියන මේ අරූපි ධ්‍යානයන්ද ලබා සිටියා. නමුත් සමාධි-භික්ඛවේ භාවේන සමාහිතෝ භික්ඛවේ භික්ඛු යථා භූතං පජානාති..... සමාධිය වැඩුනට, ධ්‍යාන ලැබුනට එතැනට එනම් යථා භූත ඥාණ දර්ශනය ලබන්නට බැරි වුනා. සමාධිය වැඩුනට පසුව ඉබේම යථා භූත ඥාණය ලැබෙනවා නම්, ගෞතම සිද්ධාර්ථ උත්තමයන්ට පෙර යථා භූත ඥාණ දර්ශනය ලැබෙන්නට ඕනේ. ආලාරකාලාම උද්දකරාමපුත්‍ර, වැනි අයට, නමුත් එය එසේ සිදුවුනේ නැති බව අපි දන්නා කරුනක්. කාමය, ද්වේශය, යටපත් කරමින් ලබන ධ්‍යාන පිළිබඳව මේ ඉගැන්වීම් හා සසදා බැලිය යුතුයි.

“දිට්ඨිංච අනුපගමම සිලවා” දස වස්තුක මිථ්‍යා දූෂ්ඨියෙන් මිදුන සිල්වතා කම්මස්ස කථා ඥාණයෙන්ද

සුක්ඛව ධ්‍යාන සමාපත්ති වැඩුවත් එය එතැනින් විහාවට පත් වෙනවා. අපි අද මේ කථා කළේ කරණිය යටතේ සූත්‍රයෙන් කියවෙන එක් පැත්තක් පිළිබඳව පමණයි.

දෘෂ්ඨියට නොපැමිණි තවත් සිල්වතෙක් සිටිනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ අපට ලෝකය තුළ හරි දැක්මක් උගන්වා වදාලා. කම්මස්සකථා සම්මා දිට්ඨියෙන් කාමය යටපත් කළ හැකියි. ධ්‍යාන සමාපත්තියිද ලබාගත හැකි වේවි. නමුත් එතැනින් එහාට නිවනට ගමි යන්න බැහැ, ඒ ක්‍රියා මාර්ගය තුළින්, ඒ නිසා බුදුරජාණන්වහන්සේ කියන මිථ්‍යා දෘෂ්ඨිය ප්‍රතික්ෂේප කරමින් පළමු කොට ලෝකය තුළ හරි දැක්මක් නිවැරදි දෘෂ්ඨියක් ඉගැන්වුවා ඒ තමයි, මේ ලෞකික ගමන් මග. මෙය ලෝකය තුළ යශ්ශ්ඨයි. හව ගමන තුළ රූපී වූද, අරූපී වූද, හවයේ ඉහළ තල කරා යා හැකියි. නමුත් ඒ සියල්ල ලෝකය තුළ. ඊළඟට කළ ඉගැන්වීම් වලදී බුදු පියාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කළා දිව්‍ය ලෝකවල, බ්‍රහ්ම ලෝක වල කොතැනක උත්පත්තිය ලැබුව ද, ඒ ලබන උත්පත්තිය එම හවය උන්වහන්සේ අසුරු සැණක් ගසන කාලය තරම්වත් අගය නොකරන බව. වර්ණානා නොකරන බව. ලොව් තුරු මග ලෝකයාට දේශනා කරමින් උන් වහන්සේ පැහැදිලි කළේ. උන් වහන්සේ ලෝකය බෙදලා දක්වමින් සතර අපාය හරිම හයානක තිරන්තර දුක්ඛිත තැනක් ලෙසයි පෙන්වා වදාලේ. තිරිසන්, ප්‍රේත, අසුර, තිරය, දුක් සහිතයි. ඒවායින් ලේසියෙන් ගොඩ එන්න බැරි බවයි. නමුත් සතර

අපායෙන් මිදෙන මඟ සුගති මඟ (ලෝකය තුළ) උන්වහන්සේ පැහැදිලි කළා.

උන්වහන්සේගේ විශිෂ්ට දේශනයේ දී පැහැදිලි කරනවා. “නිබ්බානං වා උපනිධාය සබ්බා උප්පත්තියෝ දුග්ගතිං” කියලා. ඒ කියන්නේ නිවනට සාපේක්ෂව සියළු ලෝකවල උත්පත්ති දුගති කියලා. ලෝකික දේශනාවට අනුව සතර අපායට සාපේක්ෂව මනුස්ස ලෝකය සුගතියක්, මනු ලොවට සාපේක්ෂව දිව්‍ය ලෝක සුගති. දිව්‍ය ලෝකයට සාපේක්ෂව බ්‍රහ්ම ලෝකය සුගති. ඒකේ අනිත් පැත්තට එනකොට බ්‍රහ්ම ලෝකවලට සාපේක්ෂව දිව්‍ය ලෝක දුගති. දිව්‍ය ලෝකයට සාපේක්ෂව මනුස්ස ලෝක දුගති. ඇයි දිව්‍ය ලෝක වල තියෙන සැප සම්පත් මනුස්ස ලෝකයේ නැහැ. මනුස්ස ලෝකයට සාපේක්ෂව සතර අපාය දුගති. ඇයි එහේ තියෙන්නේ දුක් විඳීම පමණයි. මේ අනුව බලන විට ලෝකය තුළ සැප හා දුක ගැන කථා කරන්න වෙන්නේ යමකට සාපේක්ෂවයි. හොඳ නිසාම නොවෙයි. මීට වඩා මෙය හොඳයි කියන නියාමය මිස ලෝකය තුළ හොඳක් සැපක් ගැන බුදු පියාණන් වහන්සේ කථා කළේ නැහැ. වර්ණනා කළේ නැහැ. එයින් අදහස් කරන්න එපා උන්වහන්සේ දුක ගැනම කථා කළ කෙනෙක් ය කියලා. එවැනි වැරදි නිගමනයකට පැමිණිය යුතු නැහැ. උන්වහන්සේ ලෝකයේ සැප ගැන කථා කළා. ගිහි සැප, පැවිදි සැප, මනුස්ස සැප, දිව්‍ය සැප, අත්ථි සුඛ, අණන සුඛ, භෝග සුඛ, අණවජ්ජ සුඛ ආදිය ගැන කථා කළා. ඒ ගැන නොවෙයි මේ කථා කළේ “නිබ්බානං වා උපනිධාය

සබ්බා උප්පත්තියෝ දුග්ගතිං” නිවනට සාපේක්ෂව දුගත කී සියළු හව උත්පත්ති දුගති බවයි. කොතනක උපත ලැබුවත් එම ඉපදීම දුකක්. උපන්නොත් ජරා, විපාධි, මරණ දුක් ගිහි වලට මුහුණ පාන්නට සිදු වෙනවාමයි. නිවන ඒ සියල්ලෙන් තොරයි. ජාතියක් නැති, ජරාවක් නැති, ව්‍යාධියක් නැති මරණ මෙන්ම සංස්කෘතිය පරිදේව දුක් දොමනස් නැති කළ අවස්ථාව නිවන.

කර්ම න්‍යාය තුළ කම්මස්ස කථා ඥාණය තුළ නියත මිත්‍යා දෘෂ්ටියෙන් මිදී අකුසල පක්ෂයෙන් වැළකී පුණ්‍යමය පැත්තට නැඹුරු වෙනවා. මෙය හොඳයි. මේ මාර්ගය කියා දෙන ශාස්තෘවරු ලෝකයේ ගිත නෑ. ඕන තරම් ශාස්තෘවරු ලෝකයේ පහළ වෙනවා. පින් පව් ගැන කියා දෙන්න. පින් පව් දෙකම කර්ම වන බැවින් ඒ දෙකම විපාක සහිතයි. ප්‍රතිසන්ධි විපාක සහ ප්‍රචාන්ති විපාක වශයෙන් දෙයාකාරයි. ඒ නිසා පුඤ්ඤ, පාප, තුළ ජාතිය නැවත හට ගැනීම එතැන දී තියෙනවා. “පුඤ්ඤ පාප පහිනස්ස” ලෝකය ලක්මවා යන ලෝකේ තරු ගමන් මඟ මෙන්න මෙයයි. සම්මා සම්බුදුවා ලෝකයේ පහළ වන්නේ සියළු දර්ශන ඉක්මවා යන මෙන්න මේ කරුණු පැහැදිලි කර දෙන්නයි. ලෝකයේ අනිත් කාටවත් කියා දෙන්න බැරි මෙම විශිෂ්ට දර්ශනය ලොවට ප්‍රකාශ කරන්නයි. එය තමයි නිවන් මඟ. මෙන්න මේ නිවන් මඟ හෙළි පෙහෙළි කර ගැනීමයි අද දවසේ අප හමුවේ ඇති විශාලතම අභියෝගය.

“දිවිධිංච අනුපගම්ම සීලවා” මෙන් මේ කියන ගමන් මග පැහැදිලි කරගත යුතු වෙනවා. තවත් ආකාරයක් බුදු පියාණන් වහන්සේ දේශනා කොට වදාරනවා. එක් මඟක් සග්ගාවරණ සහ මග්ගාවරණ ද වෙනවා. සුගතියක් නිවනත් ආවරණය වෙලා. මේ තමයි නියත මිට්ඨා දෘෂ්ඨිය තවත් මිට්ඨා දෘෂ්ඨියක් තියෙනවා. සග්ගාවරණයක් වෙන්තේ නෑ. නමුත් මග්ගාවරණයයි. මෙහි දී සුගතිය තියෙනවා නමුත් මාර්ගය ආවරණය වෙලා. ලෝකික පුණ්‍යමය මාර්ගය තුළ දුගති පැත්ත වැනිලා සුගතියට මග නිරාවරණය වෙලා තියෙනවා. දිව්‍යය ලෝක වල බුන්ම ලෝක වල උත්පත්තියට යන්න පුළුවන්. මේ තමයි කම්මස්සකතා සම්මා දිවිධිය හෙවත් ලෝකික වූ පුණ්‍යමය මාර්ගය. අද දවසේ අප විසින් සොයාගත යුත්තේ බැසගත යුත්තේ ඒ අමා නිවන් මඟයි. අද අපට අවශ්‍ය වන්නේ මේ මාර්ග දෙකම නොවෙයි සග්ගාවරණය නොවන, මග්ගා වරණය නොවන සෘජු පිළිවෙතයි. අද්විතීය වූ ඒ ගමන් මගයි බුදු පියාණන් වහන්සේ ලෝක සත්ත්වයාට පැහැදිලි කළේ. ඒ තමා නිවන් මඟ. දුගති මඟ වැනිලා සුගති මඟ විවෘතයි. නිවන් මඟත් විවෘතයි. අපේ බලාපොරොත්තු සියල්ලම එකවර ඉෂ්ඨ වන පිළිවෙතක් පිළිවෙලක් බුදු රජාණන් වහන්සේ අපට ගෙන හැර දක්වා තිබෙනවා. අපි එතැනට යන්න බලමු. මෙහි දී අපට ඇත්ත කර්ම කරන්න වෙනවා. ඇත්ත තරමක් තිත්ත වූවත් එම තිත්ත ඇත්ත ගැන මෙහි දී කර්ම නොකර බැහැ. අපේ පරමාර්ථය පින හා කුසලය. අද සමාජයේ බහුලව පිත් පව් ගැන කර්ම කරනවා. පින හා කුසලය ගැන කර්ම

කරන සමාජය ඉන් ඔබ්බට යන දෙයක් ගැන කර්ම කරන්නට පවා බියක් දක්වනවා. බුදු රජාණන් වහන්සේ මේ කළ ඉගැන්වීම පුංචි උපමාවකින් පැහැදිලි කර ගන්නට පුළුවනි.

පිංචතුනි, අපි දැන් හිතමු කිසිවක් නොදන්නා ළදරුවෙකු මුවහත් කැපෙන ආයුධයක් අතට ගන්නවා. එය ඉවත් කිරීමට නම් කුමක් ද කළ යුත්තේ ? ළමයාගේ අතින් ආයුධය උදරා ගන්නට ගියොත් කලබල වූ ළමයා අනතුරක් කර ගනිවි. ළමයා අඩාවි. ඒ නිසා එය ඉවත් කර ගැනීමට පුංචි උපක්‍රමයක් යෙදවෙත්. ළමයාට සෙල්ලම් බඩුවක් හෝ ඔහු පිය කරන යමක් අතට දන්නොත්? උපක්‍රමශීලීව ආයුධය ඉවත් කර ගැනීමට පුළුවන් වේවි, අනතුරක් කර ගන්නට කලින්. අන්න ඒ වගේ දෙයක් තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේත් ලෝක සත්ත්වයාට කළේ. නියත මිත්‍යා දෘෂ්ඨියට වැටී පළමුව එම නියත මිත්‍යා දෘෂ්ඨියෙන් මුදවා කම්මස්ස කර්ම සම්මා දිවිධියට පත්කළා. මේ ගමන් මග අනුව ලෝක සත්ත්වයා සතර අපායෙන් ගලවා ගත්තා. ඒ ගමන් මග තුළින් මනුස්ස ලෝක, දිව්‍ය ලෝක, බුන්ම ලෝකවලට යන්න පුළුවනි. නමුත් මේ කොතතක උත්පත්තිය ලැබුවත්, ජාති, ජරා, ව්‍යාධි මරණ වලින් මිදීමක් නම් නැති බව උන්වහන්සේ දන්නවා. ඒ නිසා ඉන් ඔබ්බට යන “පුඤ්ඤ පාප පතීනස්ස” ගමන් මඟක් දේශනා කර වදාළා. පිත් පවු දෙකින්ම තොරව දර්ශනයක්, මං පෙතක්, වැඩ පිළිවෙළක්, ගැන දේශනා කළා. මෙන්න මේ ගමන් මග තමයි අද දවසේ අප විසින් විවරණය කර

ගත යුත්තේ, කථා බහට සාකච්ඡාවට ලක් කළ යුතු පිළිවෙත ගමන් මග.

කුමක් විය හැකි ද බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මෙම ඉගැන්වීම? “දිට්ඨිංච අනුපගමිම සිලවා” කුමක් ද මෙතැන දී කථා කරන දර්ශනය? දෘෂ්ඨියට නොපැමිණීම? සක්කාය දෘෂ්ඨියට නොපැමිණි සිල්වතා ගැනයි. දර්ශනයකින් යුක්තයි. මෙන්ම මේ දර්ශනයෙන් යුත් කෙනා තමයි කාමයේ කඳුරුකම හැකි කර නැවත ගර්භ වාසයකට නොඑන හැකියාව ඇති කරගත් උත්තමයා. කුමක්ද සක්කාය දෘෂ්ඨිය කියලා කියන්නේ, අපි කථාකලා දස වස්තුක මිට්ඨා දෘෂ්ඨියක් ගැන එයින් මිදීමක් ගැන. නමුත් එයින් මිදුනට මදි. දස වස්තුක මිට්ඨා දෘෂ්ඨියෙන් මිදී කමසස කථා ඥාණයෙන් යුක්තව දිව්‍ය, බ්‍රහ්ම, ලෝකවලට යන්න පුළුවන් වේවි. නමුත් ලෝකෝත්තර මගට එන්න නම් බැහැ.

ලෝකෝත්තර මගට පිවිසෙන්නට නම් තවත් දෘෂ්ඨියකින් මිදිය යුතුයි. කුමක්ද ඒ දෘෂ්ඨිය සාස්වත භා උච්චේද යන දෘෂ්ඨි තවත් ලිහිල්ව තේරෙන බසින් කිව්වොත් ඇත හා නැත යන සංකල්ප දෙකින් මිදෙන්න ඕනෙ. මේවා අන්න. මෙම අන්ත. ග්‍රන්ථාය කරගෙන අපට සසරින් මිදෙන්න පුළුවන් කමක් ද.

අපි බලමු සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන් මිදෙන්නේ කෙසේද කියල, සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන් මිදුන සිල්වතා කෙබඳු කෙනෙක්ද? දස වස්තුක මිට්ඨා දෘෂ්ඨියෙන් මිදුන

සිල්වතා කෙබඳු කෙනෙක්ද? මේ දෙනෙකින් අපි ඉන්නේ කොතැනකද කියලත් දැනගත යුතුයි. ඊට පසුවයි අපට නිවැරදි වූ මග අපි අනුගමනය කල යුතු මග නිවැරදිවම තෝරා බේරා ගත හැකි වන්නේ. දැන් පොඩ්ඩක් කල්පනා කර බලන්න. මේ පින්වතුන් සිල් සමාදන් වෙනවා, දන් දෙනවා, බණ අහනවා, නොයෙකුත් පිං දහම් කරනවා. ඇයි මේවා කරන්නේ? මොකටද? කුමන අරමුණකින්ද? ඔබ, ඔබ ගැනම මොහොතක් හොඳට සිතා බලන්න. කල්පනා කර බලන්න, ඔබේ දැක්ම කුමක්ද? දර්ශනය කෙබඳු එකක්ද කියල. ඔබට මෙබඳු දැක්මක් දර්ශනයක් ඇති. මේ පිංකම් කලොත් මෙබඳු වර්ධාවන්ගෙන් යුක්ත වුනොත් මගේ ඊළඟ උප්පත්තිය යහපත් වේවි. මගේ ඊළඟ උත්පත්තිය කෙබඳු වෙයිද? අපි හැමකෙනෙක්ම සතර අපාය ප්‍රතික්ෂේප කරනවා. සතර අපායට යන්න කැමති නෑ. බයයි, නමුත් අපි සුගතියට යන්න කැමතියි. ඒ කියන්නේ අපායගාමී වෙන්න අකමැතියි. දැන් සිතා බලන්න කාවද මේ සුගතිගාමී කරන්න හෝ දුගතියෙන් මුදුවන්න හදන්නේ (මම) නේ, මම කියන පුද්ගලයාව නේද? මම කියන කෙනාවයි මේ ගලව ගන්න හදන්නේ, එහෙනම් හොඳටම පැහැදිලියි නේද මම කියල ගත්තොත් මම, මගේ, මගේ ආත්මය කියන සංකල්පය ගොඩ නැගිල. මෙසේ ගන්න දෙයයි සක්කාය දෘෂ්ඨිය වෙන්නේ, එහෙනම් දැන් පැහැදිලියි නේද සක්කාය දෘෂ්ඨිය මතයි අපි සිල්වත් වෙලා තියෙන්නේ. දස වස්තුක මිට්ඨා දෘෂ්ඨියෙන් මිදිල, සිල්වත් වෙලා, එහෙත් සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන් මිදිලා නැහැ. මම කියන සංකල්පය, වැරදි

දෘෂ්ඨියක එළඹ ගෙනයි අපි සිල්වත් වෙලා තියෙන්නේ, ගුණවත් වෙලා තියෙන්නේ, යහපත් වෙලා තියෙන්නේ, ඒ නිසා අපට කියන්න අයිතියක් නැහැ නිවැරදිවම හරියටම අපි “දිවිදිංචි අනුපගමම සිලවා....” කියලා. අපි කවදා හෝ දවසක දස වස්තුක මිට්තා දෘෂ්ඨියෙන් මිදිල, කම්මස්ස කථා ඥාණයෙන් යුක්තව, මම, මාගේ, මගේ ආත්මය, කියන සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන්ද මිදි සිල්වත් වුනොත්, ඒ දෘෂ්ඨියෙන් මිදෙන කොට දර්ශනයක් පහල වේවි. “දසසනෙන සම්පනෙනා....” ඒ දර්ශනයෙන් යුක්ත වුනොත් කාමයේ කෂදුරකම නැති කරන්න පුළුවන් වේවි. නැවත ගර්භ වාසයකට එන්නේ නෑ..... “නති ජාතු ගබ්බ සෙය්‍යං පුනරේතිති.....” කියන තැනට යන්න පුළුවන් වේවි. දැන් අපි මේ උත්සාහ කරන්නේ අපි ඉන්න තැනින් ඉහලට ඔසවා තබන්න. අපි ඉන්න තැන කොතැනද?... “දිවිදිංචි අනුපගමම සිලවා...” දිවිදියට නොපැමිණි සිල්වතා තමයි. හමුත් එයින් අඩයි. බාගයයි. නියත මිට්තා දෘෂ්ඨියට නොපැමිණා සිල්වත් වෙලා. ඒ සිල්වත් වීම තුලින් යන්න බෑ නැවත උත්පත්තියක් නෑ කියන තැනට. එතැනට එන්න බෑ. හැබැයි සුගතිගාමී වෙන්න පුළුවන්. අපි එතැනයි ඉන්නේ.

අපි හැමදෙනාටම අවශ්‍ය බුදු පියානන් වහන්සේ වදාල පරිදි “සබ්බා උප්පත්තියෝ දුග්ගතිං” මේ දුක්ඛිත සසරින් මිදෙන්න, ගැලවෙන්න. “නති ජාතු ගබ්බ සෙය්‍යං....” නැවත ගර්භ වාසයකට නොපැමිණා, කිසිම උපතකට පත් නොවෙන තැනට කටයුතු කරගන්න.

කුමක්ද මේ සඳහා අනුගමනය කල යුතු මංපෙත, බුදුපියාණන් වහන්සේ ඒ සඳහා අපට දුන් පිළිවෙත කුමක්ද කියා විමසා බැලිය යුතුයි. ඒ මාර්ගය විවර කර ගැනීමට පියවරෙන් පියවර උත්සාහ කර බලමු.

පිංචතුති සක්කාය දිවිදිය පිළිබඳව අපි කථා කලා. කුමක්ද සක්කාය කියන්නේ? රූප උපාදානස්කන්ධය වේදනා උපාදානස්කන්ධය, සංඥා උපාදානස්කන්ධය, සංඛාර උපාදානස්කන්ධය, විඤ්ඤාණා උපාදානස්කන්ධය, මේ පංච උපාදානස්කන්ධයට කියනවා සක්කාය කියලා. මේ උපාදානස්කන්ධ පහ පිළිබඳ සත්‍යය වරදවා ගත් බව, ඒ පිළිබඳ සත්‍යය මුවා කරගත් බව, ඇත්ත ඇති සැටියෙන් නොදත්කම සක්කාය දෘෂ්ඨිය වෙනවා. මේ රූප වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණා යන පංච උපාදානස්කන්ධ පිළිබඳ වැරදි දෘෂ්ඨිය, එසේනම් අපි සැබවින්ම මිදිය යුත්තේ කුමකින්ද? සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන් මිදෙන්න නම් කුමක්ද අප විසින් කල යුත්තේ?

බුදු රජාණන් වහන්සේ දඹදිව පහල වුන කාලයේ ආගමි, දර්ශනවාද දෙසැටක් තිබුනා. ඒ කියන්නේ මතවාද හැට දෙකක්. මේ හැට දෙකට මූලික වුනේ ප්‍රධාන දෘෂ්ඨි දෙකක්. ඒ සාස්වත හා උච්චේද දෘෂ්ඨි. අපි දන්නා විදියට කිව්වොත් සාස්වත - (ඇත යන සංකල්පය.) උච්චේද (නැත යන සංකල්පය) මොනවාද ඇත. මොනවාද නැත කියන්නේ සාස්වත, උච්චේද දෘෂ්ඨි ඇතිවන්නේ කොතැනද? කුමක් පදනම්

කරගෙනද? අපට දෘෂ්ඨි හිරෝධ කරන්න බැහැ. මේ පිළිබඳ ඇති තතු නොදැන මේ දෘෂ්ඨි දෙක ඇතිවන්නේ පංච උපාදානස්කන්ධ පදනම් කරගෙන. රූපයේ ඇත්ත ඇති සැටියෙන් නොදකිනකොට රූපය ඇසුරු කොට දෘෂ්ඨි හතරක් උපදිනවා.

රූපං අත්තනෝ සමනුපස්සති..... රූපවන්නං වා අත්තානං අත්තනීවා රූපං රූපස්මිං වා අත්තානං..... රූපයම ආත්මයයි, රූපය නිසා ආත්මය ඇත, ආත්මය තුල රූපය ඇත. රූපය තුල ආත්මය ඇත. මෙසේ වේදනාවට, සංඥාවට, සංස්කාරයට විඤ්ඤාණයට හතර ආකාරයකින් ගත්කල විසි ආකාර සක්කාය දෘෂ්ඨිය. මෙසේ විසි ආකාර සක්කාය දෘෂ්ඨියම තමයි සාස්වත, උච්චේද දෘෂ්ඨිවලට වැටෙන්නේ. රූපයම ආත්මයයි, වේදනාවම ආත්මයයි, සංඥාවම ආත්මයයි, සංස්කාරම ආත්මයයි, විඤ්ඤාණයම ආත්මයයි කියල ගත් අය රූපය නැසෙන කොට ආත්මයද නැසෙනවා, බිඳෙනවා, හැනිවෙනවා, වැනසෙනවා, කියලා (හැත) යන උච්චේද දෘෂ්ඨියට බැසගන්නවා. එසේම වේදනාවම සංඥාවම, සංස්කාරයම, විඤ්ඤාණයම ආත්මය වශයෙන් ගත් අය වැටෙන්නේත් උච්චේද දෘෂ්ඨියට, සෙසු දෘෂ්ඨි පහලොවම සාස්වත දෘෂ්ඨිවලට වැටෙනවා. අපි දැන් වැටිලා ඉන්නේත් මෙන්න මේ දෘෂ්ඨි වලින් කුමන හෝ එකකට. පහලොවටම නෙමෙයි. නමුත් මින් කුමන හෝ එකකට අපි වැටිල ඉන්න පුළුවන්. උදාහරණයකින් මේ කරුණ පැහැදිලි කරගන්න පුළුවන්. අපි හිතමු අම්මා

අපේ ගෙදර ඉන්නවා, අපි කථා කරනවා, මේ අපේ ප්‍රීතිය. අන් අයට පෙන්වනවා මේ ඉන්නේ අපේ අම්මා. නාදය යම් ද්‍රවසක අම්මා නිසල වුනාද? අපි කියන්නේ අම්මගේ මිනිය, අම්මගේ පෙට්ටිය, මෙතෙක් කල් අම්මා කිව්වේ භෞතික සිරුරට. දැන් එය අම්මගේ වෙලා. අපි ඉන්නේ සාස්වත දෘෂ්ඨියේ. තම තමා ඉන්නා තැන තමා විසින්ම හඳුනාගත යුතුයි. අම්මා පරලොව ගියා. රූපය මෙහේ. මෙසේ නිගමනය කරන්නේ ඇයි? භෞතික රූපය හා අම්මා යන දෙකම එකක් වශයෙන් ගත් නිසා ඒ ගැන එතරම් කථා කලා යුතු නෑ. අපට තේරෙනවා අපිත් මේ කියන සක්කාය දෘෂ්ඨියක රැඳී ඉන්න බව. එසේ නම් අපට කියන්න බැහැ කරුණිය මෙත්ත සූත්‍රයේ මේ ඉගැන්වීම අපේ ජීවිතය තුල ප්‍රායෝගිකයි කියල. එසේ කියන්න නම් අපට සිදුවෙනවා මේ විසි ආකාර සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන්ම මිඳෙන්න. එසේ මිඳෙන්න නම් කල යුත්තේ කුමක්ද?

අපේ ගුරුවරු ශාස්තෘවරු කියල දෙන්න ඕන සක්කාය දෘෂ්ඨිය දුරු කරන්න කුමක්ද කල යුතු වැඩ පිළිවෙළ කියල. මෙතෙක් කල් අපි ඒ සඳහා කලේ කුමක්ද? කුමන වැඩපිළිවෙලක්ද? භාවනා කලා, හින්දු ආගමේ ඉන්න අය, හිමාලයේ වනාන්තරවල ඉන්න අය අපට වඩා භාවනා කරනවනේ. එහෙනම් ඒ අය නිවන් දකින්නට එපායැ අපට කලින්. මෙන්න මේක තමයි, මෙතැන තමයි අද දවසේ අපි කථා කල යුතු තැන. විමසා බැලිය යුතු තැන. භාවනා කිරීමෙන්ම පමණක් නිවන් දකින්නට පුළුවන්ද? බුදුරජාණන් වහන්සේ එහෙම කොතැනක

එත් දේශනා කරලා තියෙනවද? පිංවතුනි, මේ වෙලාවේ මට පුංචි උපමා කථාවක් මතක් වෙනවා.

පෙර කාලයේ රජ කෙනෙක් උපතින්ම අන්ධ වූ පිරිසක් ඇතෙකුට ලං කරලා ඒ අයට ඇතාව අල්ලන්න සලස්වල ඇහැව්වලු අලියා කොයිවගේද කියලා කියන්න.

ඇතාගේ ඇඟ අතගාපු අය ඇතා මහා ගලක් වගේ කිව්වලු.

හොඬවැල අතගාපු අය ඇතා මෝල්ගහක් වගේ කිව්වලු.

කකුල් අතගාපු අය ඇතා වංගෙඩියක් වගේ කිව්වලු.
වලිගේ අතගාපු අය ඇතා මුස්නක් වගේ කිව්වලු.

මේ අන්ධයෝ රැල ඇතා ගැන විවිධ ප්‍රකාශන කලා. ඇස් ඇති අපට තේරෙනව අන්ධයෝ ඇතා ගැන කල නිගමන සියල්ල වැරදි බව. අද දවසේ නිවන පිළිබඳව නිවන් මග පිළිබඳවත් එකිනෙකා කියන අදහස් මේ අන්ධ ප්‍රකාශනවලට සමාන කලාට වරදක් නැහැ. ඇයි අපි එහෙම කියන්නේ. බුදු පියාණන් වහන්සේ නිවන් අවබෝධය පිණිස අනුගමනය කල යුතු ප්‍රතිපදාව දක්වල තියෙනවා. කියවා බලන්න. මජ්ඣිම නිකායේ මූලපන්නාසකයේ සබ්බාසව සූත්‍රය. ආසුව කෂය කල තැන නිවන. අපි පුණ්‍ය කටයුතු කර "ඉදං මේ පුඤ්ඤං ආසවක්ඛයා වහං හෝතු" කියා පතනව නේද? "මේ පින ආශ්‍රව කෂය කිරීමට හේතු වේවා" කියලා. ආශ්‍රව කෂය කල තැන රහත් ඵලයයි.

සබ්බාසව සූත්‍රයේදී බුදු පියාණන් වහන්සේ මෙසේ දේශනා කොට වදාරනවා. "ජානතෝ අහං භික්ඛවේ පස්සතෝ ආසවානං ඛයං වදාමි" "මහණෙනි, මම නුවණින් දන්නුට, දක්නුට ආශ්‍රවයන්ගේ කෂය කිරීම කියමි". මෙහිදී කියවෙනවා ආශ්‍රව කෂය කිරීමට අනුගමනය කල යුතු ප්‍රතිපදාව, සමස්ත වැඩ පිළිවෙල. එහිදී උන්වහන්සේ විස්තර වශයෙන් දේශනා කොට වදාරනවා අනුගමනය කල යුතු ක්‍රියා මාර්ග හතක් පිළිබඳව.

1. අත්ථි භික්ඛවෙ ආසවා දස්සනා පභාතඛිබ්බා - දුර්ගනයෙන්
2. අත්ථි භික්ඛවෙ ආසවා සංවරා පභාතඛිබ්බා සංවරයෙන්
3. අත්ථි භික්ඛවෙ ආසවා පටිසේවනා පභාතඛිබ්බා ප්‍රත්‍ය වේක්ෂාවෙන්
4. අත්ථි භික්ඛවෙ ආසවා අධිවාසනා පභාතඛිබ්බා ඉවසීමෙන්
5. අත්ථි ආසවා පරිවජ්ජනා පභාතඛිබ්බා බැහැරවීමෙන්ම
6. අත්ථි ආසවා විනෝදනා පභාතඛිබ්බා යටපත් කිරීමෙන්ම
7. අත්ථි ආසවා භාවනා පභාතඛිබ්බා භාවනාවෙන්

මෙය අපි තේරුම් කරගත්තොත් 1. දුර්ගනයෙන් පහ කල යුතු ආශ්‍රව ඇත. 2. මනා සිහියෙන් යුක්තව

සංවරයෙන් පහ කල යුතු ආශ්‍රව ඇත. 3. ආහාර ගැනීම, ඇඳුම් පැලඳුම් ඇඳීම, සේනාසන පරිභෝජනය මෙන්ම ගිලාන ප්‍රත්‍යය ගැනීමේදී ඥාණ සම්ප්‍රයුක්තව ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවෙන් ආශ්‍රව පහ කල යුතුය. 4. මනා ඉවසීමෙන් ක්ෂාන්ති සංවරයෙන් පහ කල යුතු ආශ්‍රව ඇත. 5. සීල සංවරයෙන් පරිවර්ජනයෙන් හෙවත් දෝෂ සලකා, උචදුරු සලකා දුරු කිරීමෙන් පහකළ යුතුව ඇත. 6. චිරියෙන් පහකල යුතු ආශ්‍රව ඇත. 7. භාවනාවෙන් පහකල යුතු ආශ්‍රව ඇත.

භාවනාව යනු ආශ්‍රව ක්ෂය කරන වැඩ පිළිවෙලේ හතෙන් එක කොටසක් පමණි. සමස්ත වැඩපිළිවෙලේ කොටස් හයක්ම අත් හැරලා. මේ වැඩපිළිවෙලේ ප්‍රධානම න්‍යාය පදනම තමයි "දස්සනේන සම්පන්නෝ" දර්ශනයෙන් යුක්ත වීම, සාස්වත, උච්චේද යන දෘෂ්ඨි ග්‍රහණයෙන් මිදී දර්ශනයෙන් යුක්ත වීම. එබඳු කෙනාට තමයි අනිත් සියළු අංග නිවන පිණිස අවබෝධය පිණිස, ප්‍රත්‍යක්ෂ භාවය පිණිස හසුරුවන්න පුළුවන් වෙන්නේ. දර්ශනයෙන් යුක්ත නොවුන කෙනාට අවබෝධය පිණිස, ප්‍රතිපදාව නිවැරදිව ප්‍රායෝගික ක්‍රියා මාර්ගයකට යොමුකල හැකි වෙන්නේ නෑ. එම නිසා දර්ශනය ඉතා වැදගත් වෙනවා.

දර්ශනයෙන් යුක්තයි කියන්නේ කුමක්ද? "දිට්ඨිංච අනුපගම්ම" දෘෂ්ඨියෙන් මිදීම. සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන් මිදීම, එයින් මිදීමට අප විසින් කුමක් කළ යුතුද? "මම, මගේ, මගේ, ආත්මය", යනුවෙන් දෘෂ්ඨිමය වශයෙන්

වැළඳගෙන තිබෙන්නේ රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ යන මේ පංච උපාදානස්කන්ධයයි. රූපය මම, මගේ, මගේ ආත්මය, වේදනාව මම, මගේ, මගේ ආත්මය, සංඥාව මම, මගේ, මගේ ආත්මය, සංඛාර මම, මගේ, මගේ ආත්මය, විඤ්ඤාණ මම, මගේ, මගේ ආත්මය, මෙලෙස පංච උපාදානස්කන්ධයම තමයි මම, මගේ, මගේ ආත්මය, මෙලෙස පංච උපාදානස්කන්ධය මම, මගේ, මගේ ආත්මය වශයෙන් වරදවාගෙන ඇත්නම් එයින් මිදීමට නම් ඒ ගැන සත්‍යය සොයා බලන්න වෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ සම්බන්ධව දේශනා කරන්නේ කුමක්ද?

නෙතං මම නෙතො හමස්මිං මම මගේ, මගේ ආත්මය නොවේ. සම්මා පඤ්ඤාය දිට්ඨිබ්බ - යහපත් ප්‍රඥාවෙන් දකින්න. පංච උපාදානස්කන්ධය පිළිබඳ වරදවා ගත් දෘෂ්ඨියෙන් මිදීමට නම් කුමක්ද කල යුත්තේ? බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා රූපේ පරිජානාති.... වේදනාය පරිජානාති..... සංඥාය පරිජානාති..... සංඛාරේ පරිජානාති..... විඤ්ඤාණං..... පරිජානාති..... රූපය පිරිසිඳ දකින්න, වේදනාව පිරිසිඳ දකින්න, සංඥාව පිරිසිඳ දකින්න, සංඛාර, විඤ්ඤාණ මේ සියල්ලම පිරිසිඳ දකින්න කියලා. මෙන්න මේ පංච උපාදානස්කන්ධයේ ඇත්තයි ඇති සැටියෙන් දැකිය යුත්තේ. මෙන්න මේ ඇත්ත ඇති සැටියෙන් දුටුවාට අපි ලග ඇති වරදවා ගත් දෘෂ්ඨියෙන් අපි මිඳෙයි. ඒ මිදීම සමගම දර්ශනයක්ද හරි දැකීමක්ද පහලවේවි. දැන් බලමු ඒ

දැකීම ඇතිකර ගැනීම සඳහා බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා වදාල ගමන් මග කෙබඳු කියල. පංච උපාදානස්කන්දය පිළිබඳ යමෙකු සොයා බලනවා නම් එම සොයාබැලීම කිරීමට ආරම්භ කල යුත්තේම හරි දැක්මකින් යුක්තවයි.

අද දවසේ අපි විශේෂයෙන් මේ රූප උපාදානස්කන්දය පිළිබඳ හරියට ගැඹුරින් භාවනා කරනවා විමසා බලනවා. මේ කය ආත්ම නොවේ, ශුභ නොවේ. නිත්‍ය නොවේ, කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස්, නහර, ඇට, ඇට මිදුළු ආදී වශයෙන් දෙතිස් කුණාපයකි. අශුභ කර්මස්ථානය මේ පිළිබඳව වඩනවා. ඇස අනිත්‍යයි, කණ අනිත්‍යයි, නාසය අනිත්‍යයි, දිව අනිත්‍යයි, මෙසේ මනසිකාර පවත්වනවා. මොකටද අනිත්‍ය වශයෙන් අශුභ වශයෙන් බලන්නේ කියල ඇහුවම ඒ පිළිබඳ නිසි අවබෝධයක් අරමුණක් නෑ බොහෝ අයට. එය එසේ විය යුතු නෑ පිංචතුනි. මෙය මෙසේ බලන්නේ ඇයි කියල දැනගෙන තේරුම් අරගෙනයි එසේ කලයුත්තේ. අපි මෙහෙම හිතමු. කෙනෙකුට මහ පොළොව භාරල මැණිකක් මතුකර ගන්න ඕන වුනොත් ඔහු මොකද කරන්නේ? කෙසේ හෝ මහ පොළව භාරලා මැණික සොයා ගන්නවා. නමුත් එහෙම අරමුණක් නැතුව යමක් පොළව භාරනවා. මැණික හමු වුනත් ඔහු දන්නේ නෑ ඒ බව. ඒ නිසා යමක් කරනකොට අපට අරමුණක් තියෙන්න ඕන. අපි ඇසූ ධර්මය තුල මෙනෙක් කලක් ඇසුරු කල ධර්මය තුල අපි තේරුම් ගත යුතුයි.

සියළු දුක පදනම් වී තියෙන්නේ මූලික වී තියෙන්නේ සක්කාය දෘෂ්ඨිය මතයි කියලා. ඒ නිසා දුරු කළ යුත්තේ සක්කාය දෘෂ්ඨියයි. එය දුරු කරන්න නම් පංච උපාදානස්කන්දය පිළිබඳව ඇත්ත ඇති සැටියෙන් දැකිය යුතුයි. ඒ සඳහා එය පර්යේෂණය කල යුතුයි. සොයා යා යුතුයි.

අද දවසේ තුගක් දෙනෙක් කරන්නේ කය පිළිබඳව ධාතු වශයෙන්, ආයතන වශයෙන්, දෙතිස් කුණාප වශයෙන්, අනිත්‍ය වශයෙන් බලලා උත්තරයක් ලබා ගන්නවා. සත්වයෙක් නැත. පුද්ගලයෙක් කෙනෙක්, දෙයක්, මමෙක් ආත්මයක් නැත. නිස්සත්තෝ, නිප්පිවෝ සුඤ්ඤෝ. කෙනෙක් දෙයක් මමෙක් නැත. කුමක්ද මෙහිදී සිදුවී තිබෙන දෙය. මම ඇත යන දෘෂ්ඨියෙන් පටන් ගන්නා. මම නැත කියන තැනින් අවසන් කළා. මෙහිදී හමුවුනාද මැදුම් පිළිවෙත. නෑ මැදුම් පිළිවෙත හමු වුනේ නෑ. එක දෘෂ්ඨියක සිට තවත් දෘෂ්ඨියකට මාරු වුනා පමණයි. ඒ සඳහා ගත් උත්සාහය කාලය නිර්ථකයි නේද? බලාපොරොත්තුව ඉටු වී නැහැ. අද දවසේ නිවන් මග වශයෙන් බොහෝ දෙනෙක් වඩන්නේ මෙයයි. ඒ නිසා අප විසින් අද දවසේ ඒ පිළිබඳව නිසි අවබෝධයක් ලබාගෙන, අරමුණක් ඇතිව නිසි දිශාවකට අපේ ක්‍රියාමාර්ගය යොමු කළ යුතුයි. අන්න එම අරමුණින් සක්කාය දෘෂ්ඨි නිරෝධය සඳහා ක්‍රියා මාර්ගය සකස්කර ගත යුතුයි.

රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ පංච

උපාදානස්කන්දය මම, මගේ, මගේ ආත්මය වශයෙන් ගත හැකිද? ගත යුතුද? අන්ත ඒ පිළිබඳව සොයා බැලිය යුතුයි. මම, මගේ, මගේ ආත්මය කුමක්ද? එය නිරවුල් කරගත යුතුයි. අපි රූපය පිළිබඳව සොයනවා. කෙස්, ලොම්, නිය, දත්, සම මෙසේ කුණාප කොටස් තිස් දෙක කඩ කඩා, බෙද බෙදා බලනවා මම ඉන්නවද කියල. හම්බවෙනවද? හම්බවෙයිද? මම නෑ කියල උත්තරය ලැබුනොත් හරිද? වැරදියි නේද? මෙතෙක් අරගෙන තියෙන උත්තරය කුමක්ද? ගත යුතු වූ උත්තරය කුමක්ද? සත්වයෙක් නැත, පුද්ගලයෙක් නැත, මම නැත යනුවෙන් නම් උත්තරය ලැබුනේ හරිද? නෑ නේද? නැත කියන දේ වැරදි නම් කුමක්ද ගතයුතු උත්තරය? අපට විසඳුනේ නැති ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා නේද? ඇයි මෙසේ බලන්නේ? කුමකටද බලන්නේ? බලාගෙන බලාගෙන ගිහින් හරි උත්තරය නෙමෙයි නම් ලැබුනේ අපි මේ කය දෙස බැලුවේ හරියට බලන්න උවමනා පිළිවෙල දැනගෙන ඉගෙනගෙන නෙමෙයි. එය බැලිය යුතු පිළිවෙල හරියට ඉගෙනගෙන, බලන්නේ ඇයි කියන කාරණය දැනගෙන බැලුව නම් එසේ වන්නේ නැහැ. මේ සඳහා වැඩි දුර කරුණු දැනගැනීමට මේ පින්වත් අය අනිවාර්යයෙන් කියවා බැලිය යුතු සූත්‍රයක් තියෙනවා. සංයුක්ත නිකායේ (3 වෙනි පොතේ) සත්තට්ඨාන සූත්‍රය. එහිදී රූපය පිළිබඳ නිසි ලෙස දකින්න නම් ඉති රූපං..... ඉති රූපස්ස සමුදයො.... ඉති රූපස්ස අත්ටංගමො..... ඉති රූපස්ස අස්සාදො..... ඉති රූපස්ස ආදිනවො.... ඉති රූප

නිස්සරණං, ඉති රූපස්ස නිස්සරණ මග්ගං..... රූපය පිළිබඳව හරියට දකින්න නම් මෙසේ හත් ආකාරයකින් රූපය දෙස බලන්න බුදු රජාණන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කර තියෙනවා. මේ ආකාරයට ඉති වේදනාය.... ඉති සංඥා..... යනුවෙන් මේ හත් ආකාරයට ස්කන්ධ පන ගැනම වෙන් වෙන් වශයෙන් බැලිය යුතු පිළිවෙල දක්වා තියෙනවා. කොහෙන්වත්, කාගෙන්වත් ගන්න ඕනා නෑ. බුදු රජානන්වහන්සේ අපට සියල්ල කියා දිල කියෙනවා පෙළ දහමේ දේශනා තුල. කරුණු සොයා බලා ඒ ඒ තැනට ගලපා ගැනීම පමණයි අපි විසින් බලයුත්තේ.

මේ කය දෙස ධාතු හතරක් වශයෙන් හෝ, දෙතිස් කුණාප වශයෙන් බැලීමෙන් රූපය මෙබඳුයි කියන අවබෝධය පමණයි අපට ප්‍රත්‍යක්ෂ වන්නේ. රූපය දෙතිස් කුණාපයක්, ධාතු හතරක්, ආයතන හයක්, මෙබඳු වූ කයක් කෙසේද හටගත්තේ. දෙවියන් වහන්සේ මැව්වාද? ඉබේ හටගත්තද? ඉබේ පවතිනවද? කොහොමද? කෙසේද හටගත්තේ? කෙසේද මෙය සිදුවුනේ? මෙය විමසා බැලිය යුතුයි නේද? ඉති රූපස්ස සමුදයෝ හටගන්නා මව් කුසක මව් කුසයේදී හැදුනා වැඩුනා මව් ගන්නා ආහාර ඕපාවෙන්, මේ දක්වාම මෙය වැඩුනේ ආහාරයෙන්, ආහාර නොමැතිව මේ කය පවතිනවද? රූපයේ පැවැත්ම ආහාර. රූපය මම නම් ආහාර නැතත් මම පැවතිය යුතුයි නේද? කුණුවී දිරායන ආහාර නිසානම් මේ කයේ පැවැත්ම ආහාර නැති විට නැතිවී වැනසී යනවා නම් එහි

කොහිනද මම බව. මම කියල ගන්න පුළුවන්ද? මගේ මගේ ආත්මය කියා ගත හැකිද? ගත යුතුද? එසේ නම් අපේ දෘෂ්ඨියට පහර වදිනවා මෙසේ බලන කොට. කෙස් මමද, මගේද? මගේ ආත්මයද? ලොම් මමද? මගේද? මගේ ආත්මයද? නිය මමද? මගේද? මගේ ආත්මයද? මෙසේ කුණාප කොටස් පිළිබඳ විමසා විමසා බලන විට මෙබඳු කුණාප කය පවතින්නේ ආහාර මත නම් ආහාර නොමැති විට හැතිවී විනාශ වී යනවා නම් මේ කය ආත්මද? එය හඳුනා වඩන පෝෂණය කරන ආහාර ආත්මද? බත්, පාන්, කඩල, එළුවළු පළතුරු මස්, මාංශ මේ සියල්ල ආත්මද? ඒවා අනාත්ම නම් අනාත්ම වූ දෙයකින් ආත්ම වන දෙයක් හැදෙයිද? මෙලෙස ශරීරයේ අතින් කොටස් පිළිබඳව සමුදය අස්තංගමය, ආශ්වාදය, ආචිනවය, බලන කොට නිසි ලෙස දකින කොට රූපයෙන් මිදිය යුතුයි, රූපයෙන් නිදහස් විය යුතුයි කියන කැමැත්ත ඇති වෙනවා. මෙතෙක් මේ රූපය මම, මගේ මගේ ආත්මය, යන දැඩිව ගත් යම් දෘෂ්ඨියක් වී නම් මෙසේ බලනවිට යාථාර්ථය දකිනවිට එම දෘෂ්ඨිය ගැලවී යනවා. හැති වෙනවා. රූපයෙන් මිදිය යුතුයි යන දැක්ම, අදහස, අවබෝධය ඇති වෙනවා. එසේ නම් ඒ සඳහා රූපය පිළිබඳ ආශ්වාදය හා ආචිනවය හොඳට බලන්න. වෙනවා. රූපයේ යම්කිසි ආශ්වාදයක් තියෙනවා. ඒ නිසානේ රූපයට අපි ඇළුම් කරන්නේ. නමුත් එම ප්‍රියයි මනාපයයි කියන රූපයම අනිත්‍යයට යනකොට ආචිනවයක්ම නමයි ඉතුරුවෙලා තියෙන්නේ. ඒ නිසා ආචිනවය වැඩියෙන් බැලිය යුතුයි. කෙස්, ලොම්, නිය,

දත්, සම මේ කුණාප කොටස් දෙස බලන විට, ඒවා පවතින්නේ ආහාරයෙන් නම් තණ්හාවෙන්, ආශාවෙන් ආහාර සොයමින් ඒවා ලබා දෙමින් ධර්මයෙන් හෝ අධර්මයෙන් ආහාර සපයමින්, ඒවා කවමින් පොවමින් පෝෂණය කරන්නේ මේ දෙතිස් කුණාපයක් නම්, කෙස්, ලොම් මේවා සුභද? මම, මගේ මගේ ආත්මය වශයෙන් ගන්න පුළුවන්ද, මේ කය අපට ලබාදී තිබෙන ආශ්වාදය, ආචිනව මොනවාද? මේ පිළිබඳ තවදුරටත් විස්තර වශයෙන් බලාගන්න පුළුවන්. අපට "තිරිමානන්ද සූත්‍රයෙන්" කාය රෝගෝ., සීස රෝගෝ, ප්‍රිඛ රෝගෝ, දන්ත රෝගෝ.... දහසක් රෝග පීඩා වඳ වේදනා හැඳෙන්නේ මේ කයේ එසේ නම් ආහාර දිළි හඳුවා ගත් මේ කය දෙතිස් කුණාපයක් නම්, එයින් ගෙන දෙන්නේ රෝග පීඩා වඳ වේදනා නම්, එය මම කියලා, මගේ කියලා, මගේ ආත්මය කියලා ගත යුතුද? හරියට අපි රූපය පිළිබඳ ගවේෂණය කළොත් මෙයින් ගැලවිය යුතුයි, නිදහස් විය යුතුයි, අන්තර්ගත යුතුයි නිස්සරණය කල යුතුයි කියන අවබෝධයට පත්වෙනවා. මෙහෙම බැලුවමයි අපට එයින් මිඳෙන්න ඕනෑය කියන කැමැත්ත ඇතිවෙන්නේ අදහස ඇති වෙන්නේ. නමුත් අද බොහෝ දෙනෙක් මෙසේ බලන්නේ මිඳෙන්න නිවන් මග කියල. බුදුහාමුදුරුවෝ එහෙම දේශනා කරලා නෑ. රූපයෙන් මිඳෙන්න ඕන කියන අදහස ආවම නිස්සරණයට මඟක් වෙනම සොයාගත යුතුයි. අශුභ වශයෙන් කුණාප වශයෙන්, ධාතු වශයෙන් බල බල ඉදිම නොවෙයි නිස්සරණයට මග.

ඔබ තේරුම් ගන්න ස්කන්ධ පිළිබඳ ගවේෂණයේදී මූලික කොටසක් තියෙනවා. ඉති රූපං..... ඉති රූපස්ස සමුදයෝ ඉති වේදනා.... ඉති සංඥා ඉති සංකාර ඉති විඤ්ඤාණං ස්කන්ධ පහ එලෙස විස්තර වශයෙන් බැලුවම තමයි මිඳෙන්න ඕන කියන අදහස එන්නේ. එතකොට තමයි මිඳෙන මාර්ගය සොයන්නේ, මිඳෙන්න උත්සහයක නිරත වන්නේ පංච උපාදනස්කන්ධයෝ ගැලවෙන්න ඕනෙ කියලා.

දැන් මේ ගෙය ගිනි අරගෙන. ගිනි ගත්ත බව දන්නේ නැහැ. ඒ බව නොදන්න නිසා තමයි එයින් එළියට පැනගන්න උත්සාහ නොකරන්නේ. මේ ගෙය හාත්පස ගිනිගෙන, තව ටිකකින් මේක දැවී, අළුවී යන බව දැන ගත්තොත් අපි ඉක්මනට දොරටුවක් හොයනවා. එළියට පැනගන්න. නමුත් දැන් අපට එවැනි අදහසක් නැත්තේ ඇයි? ගිනිගන්න බව, ගිනිගෙන බව, දන්නේ නෑ. අපි නිසියාකාරව පංච ස්කන්ධ ගවේෂණය කලා නම් අපට මෙය දිස්වන්නේ ගිනිගත්ත ගෙයක් වගේ. ඒකට ඇළුම් කරන්නේ නෑ. කලකිරෙනවා. රූපේ නිබ්බින්නි..... වේදනාය නිබ්බින්නි.... මෙකෙත් ගැලවෙන, මිඳෙන, නිදහස් වෙන මගක් හොයනවා.

පිංචතුනි මේ මාර්ගයේ අවස්ථා දෙකක් තියෙනවා. මෙතෙක් කථා කලේ මාර්ගයේ එක් කොටසක් ගැන පමණයි. මේකට කියනවා ආදී ඔත්ම වරියාව කියලා. එසේ නැත්නම් පූර්ව ප්‍රතිපදාව කියලා. ඊළඟ කොටස ඔත්ම වරියාව නැත්නම් මාර්ගය, මිදීම සඳහා කලයුතු වැඩ පිළිවෙල තව එකක්,

නැවතත් අපි කෙටියෙන් මතක් කර ගත්තොත්..... කුමකින්ද මිඳෙන්න ඕනේ? සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන්. සක්කාය දෘෂ්ඨිය කියන්නේ කුමක්ද? සත්ව පුද්ගල ආත්ම කියන සංකල්පය. සත්ව පුද්ගල ආත්ම සංකල්පය ගොඩ නැගී තිබෙන්නේ කොහොමද? කොතනද? මෙහිදී අපට ලැබෙන උත්තර තමයි දිට්ඨි, සුත, මුත, විඤ්ඤාත, දැකීම, ඇසීම, දැනීම, දැනගැනීම, දැන් අපි ලෝකය දකිනවා. මට රූප පේනවා. යමක් පේනවා. යමක් දකිනවා. පේනවා කියනකොට කර්තෘ නිර්මාණය වෙලා තේද? එසේ නම් අපට පුද්ගල භාවය දුරු කරන්න පුළුවන් වෙන්නේ කොතැනින්ද? දිට්ඨි සුත, මුත, විඤ්ඤාත කියන ධර්මතාත් එක්ක නම් ආත්ම සංකල්පය ගොඩනැගෙන්නේ එය දුරු කරන්න පුළුවන් වෙන්නෙන් මේ ධර්මතා එක්කයි. මෙතෙක් බැලූ දර්ශනයෙන් වෙන්වෙලා ඊට වඩා එහාට යන විශිෂ්ඨ දර්ශනයකට දැක්මකට එන්න වෙනවා. පේනවා, බලනවා, කියන කොටම දකින්නෙක්, පේන්නෙක්, බලන්නෙක් නිර්මාණය වෙලා. ආත්ම දෘෂ්ඨිය එතනම ඇති වෙලා. මම, මගේ, මගේ ආත්මය කියලා සැකසිලා. වෙනම ගොනුකර ගොඩ ගහල නොගත්තට කිසියම් දර්ශණයකින් යුක්ත නොවුන හැම වේලාවකදීම සක්කාය දෘෂ්ඨිය පවතිනවා. ඉබේමයි මේ සක්කාය දෘෂ්ඨිය ආති වෙන්නේ දකිනවා, පේනවා, ඇහෙනවා, අහනවා, දැනෙනවා, ගඳ දැනෙනවා, සිතුවිලි දැනගන්නවා කියන කොටම කර්තෘ නිර්මාණය වෙලා සක්කාය දෘෂ්ඨිය ආති වෙලා. ආත්ම සංකල්පය ගොඩනැගිලි. පුද්ගල

සංකල්පය ගොඩනැගිලි ඇසීම, දැකීම, දැනගැනීම, කියන මේවා සමග පුද්ගල සංකල්පය ගොඩනැගෙන්නේ නැති, විධියට, ආත්ම සංකල්පය, කර්තෘ, නිර්මාණය නොවන විධියකට පුළුවන්ද මේවා භාවිතා කරන්න. මෙන්න මෙය තමයි සක්කාය දෘෂ්ඨි නිරෝධ කරන්න තියෙන, සියළු ආශ්‍රව දුරු කරන්න තියෙන, අපි බලාපොරොත්තු වන අමා සැපයට යන්න තියෙන, මාවත දර්ශනය නිර්මාණය වෙන්නේ මෙන්න මෙතැනදී.

මෙහිදී අප කතාකල යුතු කරුණු කීපයක් තියෙනවා. බුදු රජාණන් වහන්සේගේ කාලයේදී භික්ෂූන් වහන්සේලා බුදු රජාණන් වහන්සේ ඉදිරියේ වැද වැටිලා කියා සිටිනවා මා එකලාව, හුදකලාව වසන්නයි යන්න අදහස මට කෙටියෙන් ධර්ම උපදේශයක් දෙන්න යැයි ඉල්ලා සිටිනවා. උන් වහන්සේ වදාරල තියෙන්නේ "ඇවැත්නි ස්කන්ධයන්ගේ උදය වැය දකින්න". සූත්‍ර පිටකයේ සූත්‍ර දහස් ගණනක මෙය සඳහන් වෙනවා. "මහණ, ස්කන්ධයන්ගේ ඇති වීම, නැතිවීම, දකින්න" එපමණයි බුදු රජාණන් වහන්සේ දීපු උපදේශය, කර්මස්ථානය, දැන් ඔබ කියන්න ඔබේ ස්කන්ධයන්ගේ හට ගැනීම කොතැනද? නැතිවීම කොතැනද? කොහොමද කියන්නේ. මව් කුසක හටගන්නා මරණයෙන් කෙලවර වෙනවා. මෙය දකින්න, බලන්න පුළුවන්ද? බුදු හාමුදුරුවෝ බැර දෙයක් කියනවද? එහෙනම් හට ගැනීම මව් කුසට දාල, බිඳීම නැතිවීම මරණයට දැමීමොත් අපිට කවදාවත් මෙය දකින්න බලන්න බෑ.

ඇයි අතීතය මැරීම, නැතිවෙලා. අනාගතය උදාවෙලා නැහැ. මැදමි පිළිවෙත කියන්නේ කුමක්ද? අතීතය එක් අන්තයක්, අනාගතය එක් අන්තයක්, වර්තමානය මැද මැදමිපිළිවෙත එසේනම් එක් එක් ස්කන්ධයන්ගේ ඇති වීම නැතිවීම මේ දැන් බලන්න පුළුවන් වෙන්න ඕනේ. ඔය අපට දැන් හමුවුනේ සම්මුති ස්කන්ධයන්ගේ හට ගැනීම. මම කියන සංකල්පයේ ඉඳගෙනයි. ඔය කතාකලේ. එතකොට නම් හට ගැනීම මව් කුසයේ, නැතිවීම. මරණය. සම්මුතිය තුල මෙය හරි. එහෙත් මෙහිදී අපට සිදුවෙනවා සම්මුති කතාවෙන් බැහැරවී ඝෂණික ස්කන්ධයන්ගේ පැවැත්මකට මාරු වෙන්න, බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ඉගැන්වීමට අනුකූලව. මේ පිළිබඳ, තව දුරටත් සොයා බලන්න පුළුවන් මධු පිණ්ඩික සූත්‍රය, රාහුලෝවාද සූත්‍රය, මහා භන්ටී පද්ධේපම සූත්‍රය වැනි සූත්‍ර වල පෙන්වනවා ස්කන්ධයන් වෙනස් විදියකට. ඇසත් රූපයත් දෙක රූපස්කන්ධයයි. කණත් ශබ්දයත්, නාසයත් ගන්ධයත්, දිවත් රසයත්, කයත් පහසත් රූපස්කන්ධයි. ඇසත් රූපත් රූප උපාදානස්කන්ධය වෙනකොට ඒ නිසා උපදින විඤ්ඤාණය විඤ්ඤාණ උපාදාන ස්කන්ධයයි. එම ස්පර්ශයෙන් හටගන්නා වේදනාව වේදනා උපාදානස්කන්ධයයි. සංඥාව සංඥා උපාදානස්කන්ධයයි. ස්පර්ෂය නිසා හටගන්නා රූප සංවේතනා සංඛාර උපාදානස්කන්ධයි. දකිනවා කියනකොට එතැන පහලවී තියෙන්නේ ස්කන්ධ පහක්මයි. දැකීම කියන එලය ලැබෙන්නේ මේ ස්කන්ධ පහක පහළ වීමෙන්මයි. රූප නැත්නම් ඇහැ නැත්නම්. වක්ඛු සම්පස්ස නැත්නම්, වේදනාව නැත්නම්, සංඥා

සංඛාර පහළ නූනොත් විඤ්ඤාණය යන මේවා නොමැති කල්හි දැකීමක් කියල යමක් තියෙනවද? නැහැ. දැකීම කියන අදහස ඇතිවෙන්නෙම මේ හේතු ටික ගොනුවී ඇති කල්හිමයි. මේ හේතු ඇති කල්හිමයි දැකීම කියන ඵලය ඇති වන්නේ, ඇසීම, දැනීම, දැන ගැනීම, මේවාටත් මේ ආකාරයමයි. ඒ නිසා පුද්ගල සංකල්පය කෙසේද හට ගන්නේ. එහිදී කර්තෘ නිරුද්ධ කරන්නේ කෙසේද කියලා සොයා බලන්න වෙනවා. මෙහිදී දැකීම ඇහැද? දැකීම රූපයද? දැකීම වක්ඛු විඤ්ඤාණයද?

දැකීම ඇහැ නම් රූප නැතත්, වේදනා සංඥා සංඛාර විඤ්ඤාණ නැතත් මේ දැකීම කියන දේ තියෙන්න ඕනෙ. දැකීම රූපය නම් අනිත් ඒවා නැතත් දැකීම තියෙන්න ඕන. එසේ නම් දැකීම යනු මේ හේතු ටික නෙමෙයි හේද. මේ හේතු නිසා හටගන්නාවූ ඵලයක්. නමුත් අපි අරගෙන තියෙන්නේ රූපයම අපි දකිනවා. දකින්නේ රූපයයි. ඇහෙන දකිනවා. රූපයම දකිනවා. රූපයම පෙනෙනවා. රූපයම දැනගන්නවා. මේ අදහසේ හේද අපි ඉන්නේ. එසේනම් රූපය බලන්නා, දකින්නා නිර්මාණය වෙලා. එසේනම් ආත්ම සංකල්පය ගොඩ නැගෙන්නෙම මේ වැරදි දැක්ම තුල. මේ වැරදි ආකල්පයෙන් මිදෙන කල්හි අපි සක්කාය දෘෂ්ඨියෙන් මිදෙනවා. මෙහිදී අපට වැදගත් වෙනවා නන්දකෝවාද සූත්‍රය. නන්දක මහ රහතන් වහන්සේ හික්ෂුණින් වහන්සේලාට සක්කාය දෘෂ්ඨි නිරෝධය පිණිස දේශනාවේදී කියන ලද ලස්සන උපමා දෙකක්

තියෙනවා. නෙවනැල්ලක උපමාව. හා පහනේ උපමාව. අපි එයින් පහනේ උපමාව ගෙන බලමු. තෙලුත්. තිරයත් පහන් සිළුවත් ඇති කල්හි එතැන ආලෝකය පැතිරෙනවා. දැන් ආලෝකය යනු තෙල්ද? තිරයද? ආලෝකය යනු පහන් සිළුවද? හොඳට නුවණින් තර්කානුකූලව අර්ථ විමසා බලන්න. පරීක්ෂාකර බලන්න. ආලෝකය යනු තෙල්ද? තිරයද? පහන් සිළුවද? මේ හේතු තුනමත් නෙමෙයි. එකක් එකක්වත් නෙවෙයි. මේ හේතු නැති කල්හි ආලෝකය පවතීද? එසේ නම් නව සො..... ආලෝකය යනු හේතු නෙවෙයි. නව අඤ්ඤා..... මෙයින් බැහැර වූවකුත් නෙවෙයි. මේ හේතු නැති කල්හි ආලෝකයක් පවතීද? එසේනම් දැන් අපි තේරුම් ගත යුතුයි මෙන්න මේ කරුණ. මෙය ඇති කල්හි මෙය වේ. "අස්මිං සති ඉදංභෝති...." මෙය ඇති කල්හි මෙය වේ. "අස්මිං අසති ඉදං න භෝති...." මෙය නැති කල්හි මෙය නොවේ. "ඉමස්ස උප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති" මෙය ඉපදීමෙන්ම මෙය ඇතිවේ. "ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ජති." මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නැති වේ. මෙන්න හේතු ඵල දහම. මෙන්න පටිච්ච සමුප්පන්න ධර්මතාවය. අපි කෙසේද මෙය තේරුම්ගත යුත්තේ. හේතු ඇති කල්හි ඵලය වේ. හේතු නැති වීමෙන් ඵලය නැතිවේ. ඵලය හේතුවට අයිති නෑ. ඵලය යනු හේතුව නොවේ. මෙන්න මෙතැනට ඇවිල්ලත් කෙනෙකු මුලාවට පත් වෙනවා. නැවතත් සක්කාය දෘෂ්ඨියට වැටෙනවා. බුදු හාමුදුරුවෝ අපට දේශනා කරනවා "අඤ්ඤං පිටං අඤ්ඤං ශරීරං" මේ ස්කන්ධ යනු හේතු ටික. ඵලය. අනිකක්. මේ හේතු ඇති කල්හි ආලෝකය.

ඇසත්-රූපයත් එක්වූ විඤ්ඤාණයත් ඇති කල්හි දැකීම.

කණත් - ශබ්දයත් සෝන		ඇසීම.
නාසයත් - ගණ්ධත් ඝාණ		දැනීම.
දිවත් - රසයත් පීචිහා		දැනීම.
ශරීරයත් ස්පර්ශයත් කාය		දැනීම.
මනසත් ධර්ම රූපයත් මනෝ		දැනගැනීම.

ලෝකය හමුවී තියෙන්නේ, දිවිධි, සුභ, මුභ, විඤ්ඤාණ කියන ධර්මතා හතරත් සමග නේද? දකින දේ ලෝකය වෙලා. ඇසෙන දේ ලෝකය, දැනෙන දැනගන්නා දේ ලෝකය. දකින ඇහෙන, දැනෙන, දැනගන්නා දෙය හේතු නිසා හට ගන්නා ඵලය, කියා දැනගන්නම ලෝක තිරෝධියක නෙමෙයිද අපි ඉන්නේ. දකින්නේ ඇහැය රූපයයි, එක්වූ විඤ්ඤාණයයි කියලා ගත්තම දකින දෙයකුත්, දකින ඇහැත් දකින්නාත් නිර්මාණය වෙලා. කර්තෘ නිර්මාණය වෙලා. අපි ඉන්නේ ලෝකයේ.

ඇසත් රූපයත් එක්වූ විඤ්ඤාණයත් බිඳිලා. දැකීමත් අවසන් වෙලා. නමුත් දැකපු දෙය තවමත් ඉතුරු වෙලා. අද උදේ එනකොට මගදී දැකපු දේවල් තවම ඉතුරු වෙලා නැද්ද ඔබට? ඉතුරු වෙලා තියෙනවා නේද? යනකොටත් බලාගෙන යනවා කියන අදහසත් තියෙනවා නේද? දෘෂ්ඨිය තියෙනවා.

මෙසේ හේතු නිරුද්ධ වුණත් යමක් ඉතුරු වෙලා. ඇසත්, රූපයත්, එක්වූ විඤ්ඤාණයත් නිරුද්ධ වෙලා. නමුත් එහේ එහෙම එකක් තියෙනවා. තිබුණා කියන

සංකල්පනාව ඉතුරු වෙලා. ඇයි ඒ? හේතු ඵල වශයෙන් වෙන් වෙන්ව හරියට දැකලා නැහැ. හේතුවෙන් ඵලයේත් තිරෝධිය දැකලා නැහැ. දකින, ඇහෙන, දැනෙන, දැනගන්න දේවල් වල අත් දැකීමක් ඉතුරු වෙන්නේ ඇයි? පෙනෙන්නේ රූපයයි. දකින්නේ ඇහැයි. දකින්නේ එක්වූ විඤ්ඤාණයයි කියලා ඵලය හේතුවට සම්බන්ධ කරනව. හේතුවට ඵලය ඒකාබද්ධ කරන, සම්බන්ධ කරන නිසයි මෙසේ වෙන්නේ. රූපය වේදනාව, සංශ්ලාව, සංඛාර, විඤ්ඤාණ යන මේ පංච උපාදානස්කන්ධයම ආත්ම වෙලා. ඇහැ ආත්ම වෙලා. මෙන්න මේ න්‍යාය යම් මොහොතක දකින, ඇහෙන, දැනෙන, දැනගන්න සියළු අවස්ථාවේදීම ආයතන හය පරිහරණය කිරීමේදී මේ ක්‍රියාවලිය නිසි ලෙස, නිවැරදි ලෙස පරිහරණය කරන්න පුළුවන් නම්, මේ ධර්මතාවය අනුගමනය කරන්න පුළුවන් නම් අපට දැක්මත් තියෙනවා. දර්ශණයක්, තියෙනවා එම දර්ශනය දියුණු කර ගන්න. ඒ තුලින් ආශ්‍රව ඤය කරන්න, කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, අවිජ්ජාශ්‍රව ඤය කිරීම සඳහා සංවරය පිනිස ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා පිණිස, ඉවසීම පිණිස, පරිවජ්ජනය විනෝදනය භාවනාව පිණිස ඔබට කලයුතු අනුගමනය කල යුතු පිළිවෙත මේ දර්ශණයට පැමිණි කෙනාට පැමිණි දාට ලැබෙනවා. මේ දෘෂ්ඨියෙන් මිඳෙන කෙනාට ඉදිරියට යන ගමන් මග හැඳෙනවා මෙතන හඳුනාගත් පුද්ගලයා තවදුරටත් සතර අපායට යන කෙනෙක් නෙමෙයි. නියත සම්බෝධි පරායන කෙනෙක්. ඒකාන්තයෙන් සම්බෝධියට පත්වෙනවා.

මෙතෙක් කලා කල ටික අපි තවදුරටත් පුංචි නිදසුනකින් තේරුම් ගන්නට උත්සහ කර බලමු. මෙතැන මා ඉදිරියේ තියෙනවා ටිපෝ එකක්. මේකේ තට්ටුවක් තියෙනවා. කකුල් හතරකුත් තියෙනවා. මේ කකුල ද අර කකුලද ටිපෝ එක? නෑ. නැත්නම් මේ තට්ටුවද ටිපෝ එක? නෑ. ඔක්කොම එකට එකතු වුනහම ටිපෝ එක. දැන් ඔබේ උත්තරය සියල්ල ටිපෝ එක බවයි. ඕක නමයි උච්ඡේද දෘෂ්ඨිය කියන්නේ. දැන් ටිපෝ එක යම් විධියකින් නැති කරන්න නම් මේක කඩල, බිඳල, පුච්චල, දාන්න වෙනවා හරිද? නැත්නම් ටිපෝ එකෙන් මිදෙන්න පුළුවන්ද? ඔන්න ඊලඟට අපි හිතමු මේ ටිපෝ එක ගලවල කෑලි ටික එකතු කරලා මට්ටයක් කරලා බැන්දොත්..... කෑලි එකක් වත් අඩු නැතිව එතන තියෙනවා. මේ ලෑලි ගොඩට ලෑලි මිටියට අපි කියනවද ටිපෝ එක කියලා? අවයව ටික එකතු වුනාම ටිපෝ එක නම් අවයව කෙසේ තිබුණත් ටිපෝ එකම විය විය යුතුයි නේද? මේ අවයව ටික යම් ආකෘතියක් තුල පිහිටි කල ටිපෝ එක කියන දැන ගැනීම ඇති වෙනවා. අපේ මේ දැන ගැනීම, අදහස ටිපෝ එකට අයිතිද? අවයව වලට අයිතිද?

රූපං අත්තනෝ සමානුස්පස්සති වේදනා අත්තනෝ සමනුපස්සති. සංඥා සංඛාරේ විඤ්ඤාණං රූපයම ආත්මයි යන දැන ගැනීම.

වේදනාවම, සංඥාවම, සංස්කාරයම, විඤ්ඤාණයම, ආත්මයයි. කියන අදහසම තමයි ඔතන තියෙන්නේ. ස්කන්ධ ටිකම මමයි කියලා ගන්න වගේම දෘෂ්ඨියක් තමයි, මේ අවයව ටික මේ ආකෘතියේ පිහිටි කල්හි ටිපෝ එක යන අදහසක් ඉපදීම, ඇති වීම, ටිපෝ එක කියන්නේ අවයව ටිකමද? මේ හේතු ඇති කල්හි හටගන්න දැකීමක්ද දැන ගැනීමක්ද? හේතු ඇති කල්හි ඇතිවන ඵලයක්ද? මේ අවයව ටික මෙබදු ආකෘතියක පිහිටි කල්හි උපදින දෘෂ්ඨියක් පමණයි මෙය. ටිපෝ එක කියලා ගන්නකොටම එතන තියෙන්නේ සක්කාය දෘෂ්ඨිය. එසේම මේ ස්කන්ධ ටිකද මම නෙවෙයි. ස්කන්ධ ඇති කල්හි හිතේ ඇතිවන දෘෂ්ඨියක්, සක්කාය දෘෂ්ඨිය දුරු කර ගන්න නම් මොකක්ද කරන්න ඕනේ.

සතිපට්ඨාන සූත්‍රයේ එය මෙසේ දැක්වේ. "අත්ථි කායෝතිවා පනසස සති පච්චු පට්ඨිතෝ නෝති...." මම මගේ නොවූ කය පමණක් ඇත්තේය. ටිපෝ එක නොවූ අවයව පමණක් ඇත්තේය. ස්කන්ධයෝ පමණක් ඇත්තේය. මේ ස්කන්ධ ටික යම් ආකෘතියක පිහිටි කල්හි ඇතිවන්නා වූ දැනගැනීමයි අදහසයි මම යන්න. හේතු ඇති කල්හි ඇතිවන යම් ඵලයක් පමණයි. මේ පරික්ෂණයේ දී අපි දැන ගත යුතු අදහස කුමක්ද?

අවයව ටික නොවේ ටීපෝ එක. ටීපෝ එන යනු මේ කකුලද නොවේ. අර කකුලද නොවේ. තට්ටුවද නොවේ. නිතෙන් ඇතිකර ගන්න දෘෂ්ඨියක් පමණි. මේ අවයව ටික යම් ආකෘතියක් තුල පිහිටි කල්හි ඇතිවන, ඇති කර ගන්නා, දෘෂ්ඨියක් පමණි. මෙහිදී හේතු එල දෙක වෙන්ව දැනගත යුතුයි. ඊළඟ පියවර ටීපෝ එක නිසානම් දුක එන්නේ, ටීපෝ එක නිසා අපායේ හෝ දිව්‍ය ලෝකයේ යන්නත් පුළුවන්. මෙන්න පින් පව්, කුසල් අකුසල් දෙකම නැති කරන වැඩ පිළිවෙල. අන්න එය තමයි මෙතැනදී විවරණය වෙන්නේ. භොරකම් කරන්න හෝ පූජා කරන්න මේ දෙකටම ටීපෝ එකක් තිබිය යුතුයි. දැන් ටීපෝ එක කුමක්ද? මේ ආකෘතියේ පිහිටි අවයව ටික. ලි කැලි ටික, ටීපෝ එකක් වුණොත් අපිට අනිවාර්යයෙන්ම ටීපෝ එක තියෙනවා කියලා කියන්න වෙනවා. නැත්නම් නෑ කියන්න වෙනවා. ටීපෝ එක ලස්සනයි හෝ කැතයි කියන්න වෙනවා. එය වටිනවා හෝ නොවටිනවා කියන්න වෙනවා. එතකොට ටීපෝ එකක් ඇත්නම් අපට හැම වෙලේම ඇසුරු කරන්න වෙන්නේ මේ වගේ අන්න තමයි. මේ සියළු අත්තවලින් මිදෙන්න නම් කුමක්ද කල යුත්තේ. ටීපෝ එකෙන් මිදෙන්න ගැලවෙන්න, නිදහස් වෙන්න වෙනවා. ඒ සඳහා මෙය කඩල ගිනි නියලා හරියන්නේ නැහැ.

අපි අපේ පර්යේෂණය තුලින් සොයා ගන්නා ටීපෝ එක යනු හිතේ ඇති කරගත්තු අදහසක් කියලා. ඇතුලතින් ඇතිකරගත් දෘෂ්ඨියක් කියල. එසේ නම් අපි හැප්පෙන ඕන මේ අවයවත් එක්කද? ලෝකයත්

එක්කද? ඇතිකර ගත් අදහසත් එක්කද? ඇතුලතින්මයි අපි මිදිය යුත්තේ. නිදහස් විය යුත්තේ. ලෝකය අල්ලාගෙන තියෙන්නේ අපි අපේම හිතෙන් නම් එම ලෝකයෙන් මිදීම කලයුත්තේ නිතෙන්මයි. අපි ලෝකය අල්ලාගෙන දුක් විඳින්නේ ඇත්ත ඇති සැටියෙන් නොදන්නාකම නිසයි. අපි දෘෂ්ඨිය හඳුනා ගන්නනම්, එම දෘෂ්ඨිය මෙයයි කියලා දැන ගන්න නම් එම වැරදි දෘෂ්ඨිය නිරුද්ධ කරන්නේ මෙහෙමයි කියලා දැන ගන්නවා. ලෝකයම අපට අන හරින්න පුළුවන් වෙන්නේ කොතැනින්ද? දෘෂ්ඨි නිරෝධයකින්මයි. ලෝකය අපට අනතුරු කරලා නැහැ. ලෝකයට අපි ඇවිල්ල තියෙන්නේ ඇත්ත නොදන්නකම නිසා.

ටීපෝ එක කියලා දැන ගැනීමට ආවේ මේ කැලි ටික නිසි ආකෘතියකට සම්පූර්ණ වූ පසුවයි. බලන්න දෘෂ්ඨියේ ඇති භයානක කම. මේ කැලි නිසි පිළිවෙලට එනකම් ටීපෝ එක කියන අදහසට එන්නේ නැහැ. ඊළඟට අපි මේ දෘෂ්ඨියට වැටුනට පසු මේ දෙකේ වෙනස හඳුනා ගත්තේ නැත්නම් මේ සියල්ල ටීපෝ. එකට අයිති වෙනවා. ටීපෝ එකේ තට්ටුව, ටීපෝ එකේ රෙද්ද, ටීපෝ එක උඩ, ටීපෝ එක යට, මේ ඔක්කොම ටීපෝ එකට අයිති වෙනවා. ටීපෝ එක යන දෘෂ්ඨිය ඇති වුනෙත් අවයව ටික ආකෘතියකට අනුව හැඩ ගැසුනට පසුව. නමුත් දෘෂ්ඨියේ තරම මොකක්ද? ඊට පසු මේ සියල්ලම ටීපෝ එකට අයිතියි. එසේම පිංවතුනි මම හටගත්තේ ස්කන්ධ ටික, අවයව ටික, හේතු ටික ඇති කල්හි, එසේ දෘෂ්ඨිය උපන් පසු මගේ කෙස්, මගේ ලොම්, මගේ නිය,

මගේ දත්, මගේ හම, මගේ වේදනාව, මගේ.....
 මගේ..... සියල්ල මගේ බවට පත් වෙනවා. ස්කන්ධ
 ගොනුවකින් මම කියන සංකල්පය හටගන්නේ.
 ඉන්පසුව සියල්ල මගේ බවට පත් වෙනවා. පත් කර
 ගන්නවා. මේ ටීපෝ එකේ උපමාව පිළිබඳ නොදැන නිතර
 බලන්න. මේ යථාර්ථය නොදන්න නිසා හේද අපි මංමුලා
 වුනේ. අයිති නැති දෙයකට අපි හැමදෙයක්ම අයිති
 කරලා දෙන්න යන්නේ. එසේ අයිති කර දෙන්නේ වැරදි
 දෘෂ්ඨියකින් මිස සත්‍යය වශයෙන්මද? සත්‍යය යථාර්ථය
 කුමක්ද? දෘෂ්ඨියේ වැරද්ද හේද? හේතු ඇති කල්හි
 හටගන්නා දෙය හේතු නිරුද්ධ වන කල්හි නිරෝධ වන
 බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කර ගත්තොත් අපට පුළුවන් වෙනවා
 දෘෂ්ඨියෙන් මිඳෙන්න. එම දෘෂ්ඨියෙන් මිඳෙන කොට ඒ
 නිසා හටගත් යම් ලෝභයක්, ද්වේශයක් වේනම් එය
 ඉතුරු වෙනවද? මෙන්න, ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ දුරු
 කරන ගමන් මග, එසේ ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ දුරුවන
 විට ඒවා නිසා උපදින්නාවූ කුසල් හෝ අකුසල් ඉතුරු
 වෙනවද? මෙන්න කර්ම ක්ෂය කරන වැඩ පිළිවෙල.
 “පුඤ්ඤ පාප පහිනස්ස” එනකොට සියළු පින් පව්.
 කුසල් අකුසල් දුරු කරන මාර්ගය කුමක්ද? මෙන්න මේ
 හේතු එල ධර්මතාවයයි දිට්ඨි, සුත, මුත, විඤ්ඤාන.

මෙහිදී ටීපෝ එක කියන නිදසුනයි අපි ගත්තේ. මේ
 ටීපෝ එක දැන ගැනීමට එනකොට, මෙය ඇහැට
 ගැටෙන්න ඕන. වක්ඛු හා රූප, රූපය ඇහැට ගැටෙන
 කොට වක්ඛු විඤ්ඤාණය. මේ තිදෙනාගේ එක්වීම
 සම්පස්සය. ඒ නිසා වේදනා, සංඥා, සංඛාර ඒ හේතු

නිසයි ටීපෝ එක කියන දැකීම දැනගැනීම. මෙතනත්
 ස්කන්ධ පහම අපට හමුවෙනවා. දැකීම කියන තැනට
 එනකොට.

වක්ඛුං පටිච්ච රූපේව උප්පජ්ජති.... වක්ඛු
 විඤ්ඤාණං..... තින්නං සංගති එස්සෝ එස්ස
 පච්චියා වේදනා.... මේ විදියේ ඉගැන්වීමක් තියෙනවා.
 මේ දැක්මට අපි ආවොත් “දිට්ඨිංව අනුපගම්ම.” මේ
 ටීපෝ එක කියන මේ හේතු ඇති කල්හි මෙබඳු ඵලයක්
 හට ගන්නවා. ඒවා නිරුද්ධ වීමෙන් මේ ඵලයද නිරුද්ධ
 වෙනවා යන මේ හේතු ඵල නිරෝධය දැනගත් කෙනා
 සිල්වත් වෙන්නේ “මම” සුගතියට යවන්න හෝ
 දුගතියෙන් මිඳෙන්න නොවෙයි. සීලය දුසිල් වෙන්න නම්
 කාය කර්ම, වාග් කර්ම, මනෝ කර්ම, සිදුචිය යුතුයි.
 එසේ දුසිල් වෙන්න නම් ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ, ඇතිවිය
 යුතුයි හේද? දැන් දිට්ඨි, සුත, මුත, විඤ්ඤාන කියන මේ
 දෙය සිදුවෙන හැම තැනකදීම, මේ හේතු ඇති කල්හි
 මේ හට ගැනීම, දැන ගැනීම, යනුවෙන් මෙනහි
 කරන්නේ නම් ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ, ඇති වෙනවාද?
 ඇති වෙයිද? මේ තුන නැත්නම් පුඤ්ඤ හෝ පාප වාග්
 කර්ම, කාය කර්ම මනෝ කර්ම තියෙනවාද? එහෙම නම්
 මේ දුර්ශනයෙන් යුක්ත කෙනා කාමයෙහි කෘදුරුකම
 නැති කරනවා කියන බව සත්‍යයි හේද? එසේ නම් මේ
 දුර්ශනයෙන් යුත් කෙනා කාමයෙන් වෙන්ව නැවත ගර්භ
 වාසයකට නොපැමිණෙනවා කියන එක සිදුචිය හැකියි
 හේද?

මේ ධර්මය මෙපමණකින් හෝ දැන ගැනීමත් හරි වටිනවා. දැන් පුංචි නිදර්ශනයකින් බලමු කෙනෙක් දිව්‍යලෝකේ යන්නේ හෝ අදායේ යන්නේ කොහොමද කියලා. මේ කරුණත් ඉතා කෙටියෙන් පෙන්නල දිලම අද දවසේ දේශනාව නිම කරන්නමි.

දැන් මේ මගේ අතේ තියන දෙය දෙස හොඳට බලන්න. (වටාපතක්) දැන් දූස් පියාගෙන ඔබ දුටු දේ ගැන සිති කරන්න. ඇතැට ගැටුනු වටාපත ඔබට පේනවා. එහෙම නේද? (ඔව්) ඊළඟට ඔබ සිතන්න ඔබත් ඔය වගේම වටාපතක් දානයකදී පිරිකර වශයෙන් පූජා කලා. තව කෙනෙකුට මතක් වෙන්න පුළුවන් වටාපතක් හොරකම් කල අවස්ථාවක් ගැන. ඔබ මනස පිළිබඳ එතරම් තේරුම් ගෙන නැති වුවත් මනස පිළිබඳ තේරුම් ගත්තොත් අපට පැහැදිලියි හැම මොහොතකම මනසේ කුමක් හෝ මෙවැනි ඡායාවක් දර්ශනය වන බව. මෙබඳු ඡායාවක් දර්ශනය වුනා කියලා හිතන්න. වටාපතක් කියන දෘෂ්ඨිය උපන්නා. හිතෙන් ඇති කර ගත් සංකල්පනාව තමයි මේ දෘෂ්ඨිය. මරණ මොහොතේ මේ වටාපත හොරකම් කල සිද්ධිය මතකයට ආවා. ඒ ඤාණයේම මරණයට පත් වුනා. අකුසල චේතනාවක් නේද? ඔහුගේ උත්පත්තිය දුගතියක. දැන් හිතන්න ඕකේම අතින් කාරණය. වටාපත පූජා කරපු සිද්ධිය මතකයට ආවා. පුණ්‍යමය චේතනාව ඔහුගේ උත්පත්තිය සුගතියක විය හැකි නේද? මෙයින් අනුමාන වශයෙන් තේරුම් ගන්න දුගතිගාමී වීමට හෝ සුගතිගාමී වීමට හේතුවුනේ සිතේ ඇති කරගත්

සංකල්පය බව. කෙනෙක් නිවනට පත් වන්නේ කොහොමද? කියා බලමු. වටාපත කියන අදහස ආවා. මනෝ ධාතුවත්, ධර්ම ධාතුවත්, මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතුවත් එක්වීම නිසා මෙබඳු ඵලයත් මෙබඳු දැන ගැනීමක් හට ගත්තා. මේ අනිත්‍යය වූ ධර්ම ධාතුවත්, මනෝ ධාතුවත්, මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතුවත් නිරුද්ධ වෙනකොට මේ දැන ගැනීමත් නිරුද්ධ වෙන බව. හේතු ඵල නිරෝධය දැක්කොත් එහිදී ඔහු දකින්නේ හටගත් දෙයක නිරෝධය "යං කිඤ්චි සමුදය ධර්මං සබ්බත්තං නිරෝධ ධර්මං....." එම මෙනෙහි කිරීම කර්ම සහිතද? කර්මයක් නැති තැන ඉපදීමට හේතුවක් තියනවද? ඉපදීම නැති කරන්න නම් මෙන්න මේ ටික කරන්න. මේ ටික කර ගත්තොත් ඔබට මෙෙහි බුදුනාමුදුරුවෝ බලන්න යන්න ඕනද? ඒ සඳහා ඔබ සැමට ශක්තිය ධේර්‍යය ලැබේවා.! මේ කල්යාණ මිත්‍ර පින්වත් ස්වාමීන්වහන්සේලාගෙන් මග පෙන්වන සංවිධායක මහත්ම මහත්මීන්ගේ පින්වත් ඇසුරත් හේතු කොට ගෙන මේ ගෞතම බුද්ධ සාසනයේදීම චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීමට චීර්යය වාසනාව ලැබේවා..... !

සාදු සාදු සාදු